© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 14 (1101) ГОД XXII БЕЛАСТОК 3 КРАСАВІКА 1977 г. ЦАНА 60 гр.

Даўнейшы невялікі будынак з чырвонай цэглы пасуседску са школаю і клубам з'яўляецца сядзібай гміннай улады ў Орлі. Цесна ў ім.

Кабінет начальніка з'яўляецца пераходным пакоем. А да начальніка часта чарга. Вось і сёння Мікалай Зіневіч яшчэ да канца не абмеркаваў са старшынёй гміннай рады і сакратаром гміннага ўпраўлення бягучых спраў, а людзі ўжо пачалі адчыняць дзверы і пагляраць у яго напрамку.

Цесць аднаго з працаўнікоў гміны прыйшоў з прэтэнзіямі, што два цэнтнеры збожжа, якія прыдзяліла яму гміна для абмену на класіфікаванае насенне, становяча для яго замнога. Але пераканаўчай аргументацыі начальніка ён не змог супрацьставіцца.

— Гэта ж тыя нявыкарыстаныя рэзервы, якія гарантуюць павышэнне ўраджайнасці, гэта ж ваш уклад у ажыццяўленне пастаноў VI пленума ЦК ПАРП, — працягвае свае доказы Мікалай Зіневіч. Селянін хутка спасаваў і прызнаў рацыю начальніку: пачаў ад яго дамагацца толькі запэўнення, што СКР дапаможа яму сваімі машынамі апрацаваць зямлю.

АРЛЯНСКІЯ ПРАБЛЕМЫ

— Дырэктар СКР-у, — звярнуўся селянін з свайго роду крыўдай, — сказаў нам на сходзе, што „на нашыя машыны замнога не разлічвайце, у нас сваёй зямлі хапае“.

Зразумела, начальнік гміннага ўпраўлення не ведаў усяго таго, што гаварыў дырэктар сялянам. Але затое добра ведае, што ёсць у СКР-ы недахопы, і таму зараз жа гэтыя справы прадставіў у размове з намеснікам дырэктара СКР-у па тэхнічных справах Сяргеем Нічыпаруком, які таксама прыйшоў на прыем да начальніка.

— Чаму ў вас да гэтай пары не прададзены сялянам спісаныя сельскагаспадарчыя машыны?

— Чаму яшчэ не падрыхтавана сельскагаспадарчая тэхніка да палявых работ?

— Чаму вы да гэтай пары не пачынаеце рассяваць палявога вапна і мінеральных угнаенняў, чаму... і г.д.

Цяжка адказвалася Сяргею Нічыпаруку на гэтыя пытанні. Чуўся ён нялоўка, апускаў голаву, калі начальнік, „выгарнуўшы“ шмат недахопаў у дзейнасці СКР-у, патрабаваў хуткага наладжання гаспадарчага парадку і дысцыпліны працы. Асабліва датычыць гэта дысцыпліны трактарыстаў,

(Працяг на стар. 4)

Вербы. *Фота Я. Цялушэцкага.*

Вясна за акном

11 сакавіка пабываў я ў Нарве. Самая абшырная гміна ў Беластоцкім ваяводстве. 36 салэцтваў, 42 вёскі.

— Як вы падрыхтаваліся да сустрэчы вясны? — звярнуўся я да начальніка гміны. **Віталіс Пякарскі** найперш паглядзеў на гадзіннік і тады сказаў:

— Вось праз некалькі хвілін павядзем гутарку пра гэта ў пашыранай кампаніі. Калі ласка, паслухайце.

І сапраўды, зараз жа прыйшлі: кіраўнік сельскагаспадарчай службы **Раман Асташэўскі**, прадстаўнік нараўскіх механізатараў **Сяргей Цыванюк** і прадстаўнік тутэйшага вясковага гандлю **Пётр Жакевіч.**

Першы выступіў Сяргей Цыванюк, адказны за тэхніку. Нараўская гміна ў гэтай галіне мае сваю спецыфіку. Яна адзіная ў ваяводстве не мае СКР. Тут механізацыю сельскай гаспадаркі поўнасцю пераняло **вытворчае аб'яднанне спулдзельняў прадукцыйных.** Проста ўсе сельскагаспадарчыя кааператывы, якія існуюць у Нараўскай гміне, зліліся ў адну разгалінаваную сельскагаспадарчую арганізацыю, якая атрымала польскую назву: **Велёзакладовэ господарство рольнэ,** значыць — ВЗГР.

— Маем, — гаворыць Сяргей Цыванюк, — 76 спраўных трактараў, а 10 знаходзіцца яшчэ ў генеральным рамонце ў Кляшчэлеўскім ПОМ-е. На пяць з іх тэрмін рамонту мінуў ужо даўно, аднак кіраўніцтва ПОМ-у астаецца глухім на нашы рэкламацыі.

Начальнік гміны загадвае: *да канца сакавіка ўсе трактары маюць быць поўнасцю гатовы да працы ў полі.* Як гэта зрабіць — хай ужо ламае галаву кіраўніцтва ВЗГР-у. За тое ім плоцяць. Ну, начальнік, вядома, не адмаўляецца ад дапамогі. Будзе дзейнічаць каналамі сваіх уплываў.

Сяргей Цыванюк дакладна пералічвае яшчэ ўсе іншыя віды сельскагаспадарчай тэхнікі. Спрэчку выклікаюць дзве справы: тэхнічны стан рассявальнікаў мінеральнага ўгнаення і выкарыстанне старой сельскагаспадарчай тэхнікі, прызначанай пераважна на конскую цягу. З 25 рассявальнікаў прыдзецца нараўскаму ВЗГР-у 6 аддаць на злом. Новых у гэтым годзе яны не атрымаюць, а тут заданні па прымяненню мінеральных угнаенняў для Нараўскай гміны ўзрастаюць на звыш 30 працэнтаў. Уручную ніхто не справіцца з гэтымі заданнямі. Начальнік заяўляе:

— Паводле інфармацыі, якую атрымаў я ад старшыні ВЗГР-у таварыша Хмеля, зараз на сенажацях рассяваюць штучныя ўгнаенні 6 камплектаў трактарных рассявальнікаў.

— Гэта мала, — сцвярджае загадчык сельскагаспадарчай службы. — Каб паспяхова спраўляцца з планам, трэба яшчэ з 10, — і напамінае ён, што па вёсках у гаспадароў і ў даўнейшых базах сельскагаспадарчых гурткоў знаходзіцца зараз шмат конных прылад і машын, якія можна было б яшчэ выкарыстаць.

— Ці ВЗГР мае нейкую праграму ў гэтай галіне?

Непрыемнае маўчанне. Начальнік загадвае: *16 сакавіка спецыяльная камісія праверыць гатоўнасць сельскагаспадарчай тэхнікі да веснавых работ у полі і на сенажаці.* А затым слова перадае прадстаўніку нараўскага ГС-у. Пётр Жакевіч гаворыць аб продажы навозаў, прамысловых кармоў, насення і вугалю, аб кантрактацыі жывёлы. Начальніка перш за ўсё цікавіць пастаўка навозаў і насення.

— На сённяшні дзень план продажу навозаў, — сцвярджае старшыня Жакевіч, — выканалі мы на звыш 75 працэнтаў.

На жаль, захапляцца няма чым. У нараўскім ГС-е не знойдзецца аніводнага кілаграма мочніку і патройнага суперфасфату. Ёсць удосталь солі патасовай і 18-працэнт-

(Працяг на стар. 4)

АГЛЯД тэатральных калектываў

У доме культуры ў Бельску Падляшскім **13 сакавіка** г.г. адбыўся сёлетні **агляд тэатральных калектываў Беларускага грамадска-культурнага таварыства.** Прынялі ў ім удзел самадзейнікі з Арэшкава, Беластока, Гарадка, Піражкоў і Рагачоў. На ім прысутнічалі: намеснік старшыні ГП БГКТ, галоўны рэдактар „Нівы“ **Георгі Валкавыцкі,** сакратар ГП БГКТ **Янка Зенюк,** член Прэзідыума ГП БГКТ **Сцяпан Трафімюк** і іншыя дзеячы нашай арганізацыі. Агляд адкрыў дырэктар бельскага дома культуры **Сяргей Лукашук,** з прывітальным словам ад імя ГП БГКТ да акцёраў і гледачоў звярнуўся Я. Зенюк. Пастаноўкі ацэньвала журы ў складзе **Валянціна Андрэюк** і **Зінаіда Красоўская** пад старшынствам **Ады Чэчуга.**

Адметнай рысай агляду была яго вялікая разнастайнасць п'ес, іх праблематыкі, часу паўстання і ўзроўню выканання.

Непадзельна заваяваў сэрцы журы і гледачоў многалюдны, бо аж дваццаць асоб, жаночы калектыў з Арэшкава гм. Гайнаўка. Выступіў ён з арыгінальнай інсцэніроўкай **„У нядзельку раніцай“** — вясёлкава каляровай кампазіцыяй мясцовага гуллівага народнага гумару і песень. Яе змест вельмі просты: у святочную раніцу дзве суседкі паспрачаліся за тое, што адна заманьвае куры другой, каб несліся на яе падворку. Паглядзець ды паслухаць бясплатную камедыю прыходзяць іншыя жанчыны. Ад сакавітых жартаў пра яйкі пераходзяць да народнай песні „Што за шум, што за крык учыніўся?..“ пра жаніцьбу камара на мусе. У перапынку не менш каларытны жарт пра лаўленне блох пры газнічку ды загаліўшы сваян. Потым льецца папулярная руская „Огни в темноте вечерней светятся“, а пасля яе зноў народныя жарты чаргуюцца з украінскай і мясцовымі народнымі песнямі. У канцы ж арыгінальная

(Працяг на стар. 2)

БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ — 77

Софія Цацэрка з Баброўнікаў — першае месца (разам з А. Раманюком з Дубяжына) у групе салістаў у катэгорыі фальклорнай песні.

Фота К. Свідэрскага

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

© PDF: Kamunikat.org 2020
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

ШТО НОВАГА?

Самы вялікі бізнес...

На другі дзень пасля смерці „боса босаў“ амерыканскай мафіі Карла Гамбіна ў кастрычніку 1976 года аглядальнік ньюйоркскага тэлебачання Віктар Рызел паведаміў гледачам, што памёр апошні завадатар амерыканскай „коза ностра“ і мафія знаходзіцца ледзь не на мяжы вымірання.

У Віктара Рызела старыя рахункі з арганізаванай злачыннасцю. У 1956 годзе ён напісаў серыю выкрывальных артыкулаў аб пранікненні мафіі ў амерыканскія прафсаюзы. Расплата не прымусіла сябе доўга чакаць: у тым жа годзе яго асляпілі кіслатой па загаду аднаго з завадатараў мафіі, які па сумяшчальніцтву быў кіраўніком ньюйоркскага аддзялення прафсаюза вадзіцеляў грузавых аўтамашын. З таго часу Віктар Рызел носіць цёмныя акуляры.

Што ж датычыць лёсу мафіі, то толькі нямногія калегі Рызела былі настроены гэтак жа аптымістычна ў сувязі са смерцю Гамбіна. Газета „Нью-Йорк таймс“, напрыклад, напісала, што кароль гангстэраў пакінуў вялікую, добра арганізаваную „сям'ю“, якая налічвае тысячу чалавек. На чале яе — намочнікі Гамбіна, здольныя выціснуць ваду з каменя“.

У Нью-Йорку наўрад ці знойдзецца галіна эканомікі, дзе не арудавалі б прадстаўнікі мафіі. У выніку гэтага горад страчвае штогод больш як 100 мільёнаў долараў. Калі вы ідзеце ў магазін, каб купіць мяса, то можа высветліцца, што і магазін належыць мафіі, і аптавік, які даставіў мяса, — член мафіі, бо Гамбіна захапіў аптовы гандаль мясам у Нью-Йорку яшчэ ў час другой сусветнай вайны. Не падазраючы таго, вы можаце працаваць на прадпрыемстве, якое належыць мафіі ці кантралюецца ёю.

Гангстэрскім карпарацыям належаць дробныя і буйныя кампаніі, заводы, гандлёвыя цэнтры, зямельныя ўчасткі, банкі. Часам цэлыя прафсаюзы знаходзяцца пад іх кантролем. У шасцідзесятыя гады міністэрства юстыцыі, калі ім кіраваў спачатку Роберт Кенэдзі, а затым Рамсей Кларк, завяло справу больш чым на 300 тысяч фірм і асобных бізнесменаў, у той ці іншай меры звязаных з мафіяй. У газетах паведамлялася тады, што яе гадавы даход складае 45 мільярдаў долараў і роўны гадавому нацыянальнаму бюджэту Францыі!

Сапраўды, у многіх адносінах кампаніі, кантралюемыя арганізаванымі злачынцамі, уступаюць, магчыма, толькі першай дзесятцы самых буйных карпарацый ЗША. Возьмем, напрыклад, кампанію „Эмпрыз“. Гэта буйны міжнародны кангламерат з філіяламі ў Канадзе, Англіі і Пуэрта-Рыка. У ЗША „Эмпрыз“ мае аддзяленні ў 40 штатах. Ёй належаць гасцініцы, казіно, іпадромы, прадпрыемствы па вырабу спартыўных тавараў і многае іншае. Гадавы даход „Эмпрыз“, паводле паведамлення „Нью-Йорк таймс“, складае 600 мільёнаў долараў!

У апошні час гангстэры асвоілі новую сферу дзейнасці, пранікнуўшы ў банкаўскую справу.

Набыццё каштоўных папер аказалася не такой ужо складанай справай. Іх можна было падробліваць (а на вытворчасці фальшывых прадуктаў і прамтаварных картак мафія набіла руку яшчэ ў часы другой сусветнай вайны) ці красці з дапамогай банкаўскіх служачых, якіх падкупляюць і шантажыруюць з не меншым поспехам, чым палітыкаў ці муніцыпальных работнікаў. Крадзеныя і падробленыя каштоўныя паперы знаходзяцца цяпер у кантралюемых мафіяй банках унутры ЗША або перапраўляюцца за акіян у Швейцарыю і Бельгію. Цяпер у Злучаных Штатах і за мяжой знаходзіцца такіх каштоўных папер на 25 мільярдаў долараў!

Але асабліва вялікія даходы мафія атрымлівае ад розных легальных і нелегальных азартных гульняў і латарэй. Згодна з дакладам, апублікаваным федэральнай камісіяй ЗША ў 1976 годзе, дзве трэці амерыканцаў гуляюць у розныя азартныя гульні і прайграюць штогод да 70 мільярдаў долараў. Прыкладна 30 мільярдаў з іх „асядаюць у кішэнях арганізаваных злачынцаў“.

В. М.

ПОМНІКІ ЗЯМЛІ БЕЛАРУСКАЙ

Помнік загінуўшым партызанам у калгасе „Авангард“ Гродзенскай вобласці.

(Працяг са стар. 1)

АГЛЯД тэатральных калектываў

арэшкаўская развітальная: „Бывайтэ здоровы, тутэйшые людэ, просім спомінаті, як нас тут нэ будэ!“ Цудоўны абразок аўтэнтычнага народнага мастацтва, паказаны яго ж стваральнікамі! Прызнанае арэшкаўскаму калектыву **першае фальклорнае месца** — самая аб'ектыўная і заслужаная ацэнка.

У рэпертуары наступных калектываў былі драматычныя п'есы. Самадзейныя акцёры з Гарадка сыгралі аднаактоўку сучаснага беларускага савецкага пісьменніка А. Рылько **„Гора чубатае“**, у цэнтры якой знаходзіцца паказ поўнага крушэння выхаваўчага ідэалу маці, што вырасціла дачку на абсалютна пустога чалавека ды гультая. Ігра была выключна роўная — кожны з акцёраў сыграў сваю ролю з добрым веданнем тэксту і паводзін на сцэне. Гарадок здабыў **першае месца.** Таксама з аднаактоўкай з сучаснага жыцця пяра савецкай пісьменніцы І. Эвальд **„Мараль Наталлі Зотавай“** выступіў калектыў з Беластока. У гэтым творы постаць маці цалкам процілеглая вобразу „мамусі“ з папярэдняй п'есы. Тут Наталля Зотава — гэта маці з мараллю крыштальнай чысціні і прынцыповасці. Вельмі ўдана сыграла гэтую ролю **Валянціна Шуста.** Беластоцкаму калектыву было прызнана **другое месца.** Калектыў з Рагачоў прывёз **„Паўлінку“** Я. Купалы. Гэтая заслужаная для беларускай тэатральнай самадзейнасці п'еса добра вядома нашаму гледачу, і кожную яе пастаноўку мы ўспрымем з пункту гледжання таго, наколькі рэжысёр і акцёры па-наватарску, творча падышлі да яе паказу. Хоць шэраг роляў і сцэн у п'есе было сыграна рагачоўскімі акцёрамі вельмі добра, аднак у цэлым пастаноўка не мела ў сабе замнога наватарскіх элементаў. Рагачоўскі калектыў заняў **трэцяе месца**, разам з калектывам з Піражкоў. Гэты ж калектыў паставіў п'есу беластоцкага аўтара Ю. Генюша **„Хто каго“**, якая заснавана на гумарыстычна патрактаванай сутычцы паміж, так сказаць, **„мужчынскім родам“** і яго супрацьлегласці — **„жаночым родам“**. З усяго выглядала, што акцёры з Піражкоў мала папрацавалі над ролямі.

Неабходна заўважыць, што з усімі гэтымі калектывамі працаваў інструктар ГП БГКТ па тэатральных справах **Янка Крупа.** Ён наведваў тэатральныя калектывы, даваў парады іх кіраўнікам і акцёрам, дапамагаў, заахвочваў. Таму ў дасягненнях нашых самадзейнікаў, асабліва з Арэшкава і Беластока, ёсць і яго значны ўклад.

Агляд прайшоў спраўна і пакінуў аптымістычнае ўражанне, а таксама абяцаючую заповедзь, што самадзейнае тэатральнае мастацтва мае прыхільныя ўмовы для далейшага развіцця. У заключным слове старшыня журы агляду А. Чэчуга, сакратар ГП БГКТ Я. Зенюк і дырэктар бельскага дома культуры С. Лукашук выказалі высокае прызнанне ўсім удзельнікам самадзейнага тэатральнага мастацтва за іх працавітасць, старанлівасць і ахвярнасць у высакароднай справе папулярызацыі добрых маральных якасцей чалавека, роднага беларускага слова, мясцовай народнай песні і абрадавасці.

М. Гайдук

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве“

Адзін дзень у Новым Беразове ● У медыцынскім ліцэі ў Бельску ● Бывайце здаровы, тутэйшыя людзі... ● Асаблівасці веліоднага абраду ● І адкуль, здаецца, цябе знаюць? — задумоўваецца Бізун ● Кніга на Гайнаўшчыне ● Перадавыя пісьманосцы ● Школа сучасных гаспадароў у Альхоўцы ● Весткі з Варшавы, Беластока, Гайнаўкі, Бельска, Нараўкі, Старыны, Белак, Тапчыкал ● Калі сніцца пасцель ● Песня „Wrócą chłopcy z wojny“

У Прэзідыуме ГПБГКТ

17 сакавіка г.г., адбылося чарговае пасяджэнне Прэзідыума Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Абмеркаваў ён даклад на пленум Галоўнага праўлення. Пленум прысвечаны будзе аматарскаму мастацкаму руху і адбудзецца 24 красавіка г.г. Затым Прэзідыум выслухаў інфармацыю аб конкурсах „Беларуская песня-77“ і тэатральным, якія нядаўна закончыліся. Быў таксама разгледжаны праект плана святкавання нашым таварыствам 60-й гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі. План гэты прадбачвае арганізацыю фэстынаў, вечарын, конкурсаў, выставак, дакладаў, сустрэч і іншых мерапрыемстваў. У іх асаблівае месца зойме тэма значэння Вялікага Кастрычніка ў жыцці польскага і беларускага народаў, а таксама польска-беларускія сувязі. (рл)

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota — 2.IV. 6.00 Tech. Rol. Hod. zwierz. 6.30 Mech. rol. 7.40 Teatr Sensacji E. Queen „Przeklęty dom”. 9.00 Dla klasy VII. Nauka o czł. 9.30 Reč. szk. zap. 9.50 Radzimy rol. 10.00 Dla klasy VII. Zool. 10.30 Studio 2.

Niedziela — 3.IV. 6.50 Tech. Rol. Mat. 7.20 Mech. rol. 7.50 Nasze spotkania. 8.10 Now. w domu i zagr. 8.35 Studio sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.45 Wielcy odkrywcy — film dok. ang. 11.35 Dziennik. 11.55 Rolnicze rozmowy. 12.25 Finał XV Olimp. wiedzy rol. 13.25 Pr. muz. 14.40 Dla dzieci. Tygrys tańczy dla Szu-Hin. 15.35 Los. Duż. Lot. 15.50 Z kamerą wśród zwierząt. 16.20 Piórkiem i węglem. 16.45 Sport. 17.40 Teatr Komedii. P. Barillet i J. P. Gredy „40 karatów”. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Bajka dla dor. 20.40 Zaklęty dwór — I odc. serialu. 21.45 L. Kydryński przedst. Helba Moore'a. 22.30 Sport.

Poniedziałek — 4.IV. 12.45 Tech. Rol. Chem. 13.25 RTV szk. śred. Biolog. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Zwierzyniec. 17.45 Lektury Pegaza. 18.05 Znaki szczególne — odc. ostatni filmu ser. 18.50 Przem. Amb. Węgier. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. Andrzej Twerdochlib „Gwiazda sezonu”. 21.50 Świadkowie. 22.10 Camerata. 22.45 Dziennik.

Wtorek — 5.IV. 9.00 Dla najmł. Mat. 10.00 Dla klasy II lic. J. pol. 13.45 Tech. Rol. Hist. 14.30 Upr. rośl. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Studio Mł. 17.40 Kółko i krzyżyk. 17.55 Interstudio. 18.25 W Starym kinie. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Pociąg sanitarny — odc. I filmu ser. prod. radz. 21.50 Film dok. 22.20 Spot. z medycyną. 22.50 Dziennik.

Środa — 6.IV. 9.00 Dla klasy VII. Chem. 11.05 Hist. 12.00 Dla klasy VII—VIII. Wych. plast. 12.45 RTV szk. śred. J. pol. 13.25 Mat. 14.00 W drodze do nowego. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.30 Los. Mał. Lot. 17.45 Wielka gra. 18.35 Skarby siódmego kontynentu — film dok. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Panorama filmu radz. Ballada o żołnierzu. 22.00 Żywoty instrumentów. 23.10 Dziennik.

Czwartek — 7.IV. 13.45 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Hod. zwierz. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Ekran z Bratkiem. 18.00 Poligon. 18.20 Eureka. 18.50 Radzimy rol. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Kojak — film ser. 21.25 Pegaz. 22.10 V symf. Czajkowskiego. 23.00 Dziennik.

Piątek — 8.IV. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Pora na Telesfora. 17.30 Film dok. 18.10 Sylwia — I odc. ser. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Krótka podróż — film fab. 21.20 Teatr TV. John Whiting „Urodziny”. 23.00 Dziennik.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 1.IV — 8.15 Film fab. 17.15 Film fab. 18.00 Nasza biografia. 19.30 Pr. estrad. 20.30 Sport.

Sobota 2.IV — 9.15 Pisarze białoruscy w Moskwie. 11.00 Śpiewa P. Lisicjan. 11.35 Film fab. 15.00 Nie do wiary. 16.15 Filmy anim. 17.00 P. nożna. Szachtior — Torpedo. 17.45 Spotkania z A. Rajkinem. 19.30 Koncert. 20.15 Sport.

Niedziela 3.IV — 11.10 Śpiewa J. Smirnow. 11.30 Film fab. 15.30 Filmy anim. 16.15 Piosenka — 77. 16.45 Klub film. 19.30 Ork. symf. 20.35 Sport.

КІНО

Białowieża Premia — radz. 5—6. Ostatni skok gangu Olsena — duń. 7—8. Spotkanie — ang. 9—10.

Bielsk Podl. Love story — fr. 5—6. Zanim nadejdzie dzień — pol. 7—8. Sekcja specjalna — fr. 9—10.

Czyże Horoskop szczęścia — czes. Przyjaciele Eddiego — USA 6—10.

Czeremcha Wielki Gatsby — USA 5—6. Profesor zbrodni — węg. 9—10.

Dubicze Cerkiewne Afonia — radz. Kto szuka złotego dna — czes. 6—11.

Hajnówka Godziny grozy — ang. 5—6. Zamek z piasku — jap. 7—8. Kangur — węg. 9—10.

Kleszczele Rodeo — USA 5—6. Krótkie wakacje — wł. 7—8. Rodzina — pol. 9—10.

Michałowo Cenny łup — fr. 5—6. Jak utopić doktora Mraczka — czes. 7—8. Zawiłości uczuć — pol. 9—10.

Mielnik Piaf — fr. 6. Magelan powraca — rum. 9—10.

Milejczyce Człowiek, który przestał palić — szwedz. 5—7. Zaborcza miłość — buł. 8—10.

Narew Dziewczyna i auto — węg. Con amore — pol. 6—10.

Narewka Przeciw Kingowi — jug. Naprzykład Józef — NRD 6—10.

Nurzec Najemnik — ang. 5—6. Olśnienie — pol. 7—9. Opadły liście z drzew — pol. 10.

Orla Czy pasujemy do siebie kochanie — czes. Pojedynek na szosie — USA 6—10.

Rajsk Bez wyjścia — szwedz. Straszna teściowa — radz. 6—10.

B.Z.Graf. Zam. 801 B-4

© PDF: Kamunikat.org 2020
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ

№ 219

БЛІЗКАСЦЬ ДАЛЁКАГА

ДВАЦЦАЦЬ СЁМАЕ

Ой, хіба маці божая
У лузе раннім,
Калі усё ў прыродзе
Бралася пад восень.
Як кужалем, імглою
Абвівала раны
Сыну свайму святому —
Ёзіку Хрыстосу.
А я у казкі, я у баснечкі
Не веру:
Адзін ёсць толькі бог —
Рэальнасці вымова.
Свет можна зважыць,
Падзяліць на часткі,
Змерыць;
Акрэсліць формулай
Дакладнай, навуковай.
Іду у глыб імглы,
Там недзе мая рэчка.
Траву зваліла з ног раса —
Усюды п'янасць.
А хто ж навукай
Маё сэрца скалечыў
І веру адабраў
У хараство падання?

ДВАЦЦАЦЬ ВОСЬМАЕ

Не пераймайся тым, што апаздаў,
Бо ўсё яшчэ, усё паспееш —
Дагнаць,
Зрабіць,
Пазычыць
І аддаць,
Спазніцца ды і паспяшыцца.
Паспееш сказаць праўду і салгаць,
І пакахаць і зненавідзець.
І чымсьці больш спяшаешся
ў жыцці,
Дык тым хутчэй дагоніш смерць.

ДВАЦЦАЦЬ ДЗЕВЯТАЕ

Вярба, як зялёная споведзь,
Аб грэшных учынках шаптала.
Я грэх разумею спаўслова,
Бо ў ім прыгажосці кавалак.
Туман, нібы сонны архангел,
Разлёгся ў атаве надрэчнай,
Таполі — высокія рангі
Улезлі па пояс у млечнасць.
Тут кожны — малы і вялікі,
Спеў луга застыў у знямозе.
Без норм, і без форм, і без лікаў,
Айчына — салодкім гіпнозам.

ТРЫЦЦАТАЕ

Банальная — непаўторная,
Гераічная — труслівая,
Шчырая — фальшывая,
Крыклівая — нямая,
Добрая — злая,
Журботная — вясёлая,
Мімалётная — вечная
Пані твая і мая —
СЛЯЗА.

ТРЫЦЦАЦЬ ПЕРШАЕ

На свеце многа ёсць
Шчаслівых і багатых,
Хай рэкі іх ліюцца мёдам.
Каб толькі ў стане
Быў сказаць табе:
— Мая ты!
І каб пачуў адказ твой:
— Назаўсёды.
Няхай жыве на свеце
Вечны, вечны жнівень,
Бо ён цябе прывёў пад дрэва.
Прыйшла ты да мяне —
Ільняная шчаслівасць.
З спакусным яблыкам,
Як Ева.

І не знайшоў ніяк я
Выходнай дарогі,
Пайшоў у райскую дуброву,
Мільгалі побач, як бярозы,
Твае ногі
І клікаў грэх салодкім словам.
І так пайшло, пайшло
Жыццё маё на страту;
Пазбыўся добравольна я свабоды.
Шапчу, шапчу, шапчу я:
— Мая ты!..
Хаця не чую:
— Назаўсёды.

ТРЫЦЦАЦЬ ДРУГОЕ

Той, хто ботамі
Ў душу залазіў.
Пасля збудаваў капліцу,
І на двух алтарах паставіў
Свае хадакі цяжкія.
І мала хто з пілігрымаў,
Слухаўшы звон- падковак,
Ведаў, што гэта не песня
Альтруістычных анёлаў,
А рэха растоптаных душ.

ТРЫЦЦАЦЬ ТРЭЦЯЕ

Я да рос не дарос;
Я малы, я пануры.
Яны дзеці імглы і дажджу,
Дзеці буры.
У іх сон, у іх звон,
І царкоўны малебен.

Алесь Барскі

* ✲ *

Сэрца,
Ты плакала
І ты смяялася.
Ты жыло
Вялікаю надзеяй
І часам
Марай-кропляй
Цвіло ты,
Як першы майскі бэз.
І ты купалася
У восеньскіх дажджах.
Трывога, радасць, боль,
Вялікі смутак —
Усё расло ў табе.
Цяпер
Ты мёртвае.
Дык чаму,
Чаму
Я чую непакой?

Надзея Артымовіч

* ✲ *

Хто не верыць ні ў што
— той памёр ў небыцці.
Трава верыць ў расу
— ёй расці ды расці,
кветка верыць ў пчалу
— ёй нектар выдаваць,
рака верыць ў ваду
— берагі ёй ламаць.
А у што ж верыш ты?
Хто не верыць ні ў што
— той памёр ў небыцці.

Міхась Шаховіч

ДЗЕНЬ

Хтосьці выкінуў дзень,
Мо згубіў незнарок.
Сёння ходзіць, як цень,
Лічыць кожны свой крок.

Што там дзень — жарт благі,
Успаміну шкада.
Як жа ён дарагі,
Як жывая вада.

Бо не ведаў цаны
І не думаў тады,
Што без гэтага дня
Засыхаюць гады.

Б'ецца ў горы сваім
Са сваім пачуццём.
Бо цяпер за яго
Ён аддаў бы жыццё.

Л. Танкевіч

ПАРАДОКС

Дзіўны свет
Дзіўныя твае слёзы
і плач
Дзіўны твой сон
недаконченый
Дзіўна непатрэбнае
тваё
ёсць
парадокс замыкае
глухое кола

Ірэна Баравік

* ✲ *

Тады скажы
— ты маё жыццё
зорка
па захадзе сонца
я твая думка
жыў для цябе
шукаў
цені
тваіх слядоў
блудзіў
церні
убітыя ў сэрцы
у дарозе да цябе
я табою
жыццём
у белае віно
садоў
уздыму тваё сэрца
да сну укалыша
салавей
у майскай журбоце
— вітаеш развітаннем
абуджаны
бароніш сну
ты не шукаў
не сумаваў...

Вераніка Леанюк

* ✲ *

Ніколі
яшчэ ты не сказала,
Што мо крыўдуеш на мяне...
Чаму змаўчала
не адно?
Ты будзь адкрытай хоць бы мне.
Не ідэал я —
знай аб гэтым,
Не эгаіст —
таксама знай.
Я проста, знаеш,
Чалавек шчаслівы,
Якому ў вуснах
Песня ты.

Юрка Харкевіч

ВАДА З КАПЕЛЮША

Дай мне сваю сцежку,
пакажы паляну,
што вырасціла кветкі
на вянок твой
дзявочы.
Дай пацалунак,
Я насіць яго буду,
як кроплю расы,
як малін жмені поўныя.

Ластаўка наша зіму прынесла,
надзею далоням.
Ты мацней прытуліся,
інакш, не як заўсёды.
Пацалуй мяне, як
ваду у капелюшы.

Яшчэ адно і яшчэ адно
чорнае пер'е голуба
у тваіх пальцах.
Вар'ятам назло,
на пяшчот пажаданне
яшчэ адно і яшчэ...

І увайшла радасць
у вачэй неба,
паліла дажджом жоўтым
людзей сухіх і кволых.
І людзі спявалі,
па лужах брадзілі...
І ніхто не ведаў,
што гэта —
дождж
ці вада з капелюша.

Юрка Панасюк

* ✲ *

нашы дарогі
разышліся
даўно ўжо
і больш
ніколі
не сустрэнуцца
яны
ты пайшоў
за голасам
мамусі
я пайшла
за голасам
сумлення
а шчасце
нашае
то
эфемерная
хвілінка
мы не умелі
яго браць
мы не умелі
у руках
яго трымаць
а нітка
нашага кахання
была толькі павуціннем
чапляецца цяпер
да іншых
закаханых

Агнія

ХАЦЕЛАСЯ ІМ МНОГАЕ СКАЗАЦЬ

Калі я толькі ехаў да бацькоў,
Што дажывалі век старэчы ў Моры,
Заўсёды думаў: вось цяпер ізноў
Удоваль мы з сабою пагаворым.

Аднак калі пераступаў парог,
Калі пазбыўся ўжо дарожнай стомы,
Я быў шчаслівы, што мне лёс збярог
Маіх бацькоў, што я тут з імі, дома.

Я разглядаў маршчыністы іх твар,
Іх сівізну, старэчае дыханне.
Пачуццяў поўны, поўны цёплых мар,
Я быў шчаслівы, седзячы ў маўчанні.

Мне часта сніцца поле, сенажаць,
Старэнькія бацькі ў вясковай хаце.
Хацелася б ім многае сказаць,
На жаль, няма на свеце бацькі, маці.

Віктар Швед

* ✲ *

Быў дзень шчаслівы
але я
не ўмела жыць
у шчасці агромным
сэрца маё
быццам хтосьці
парэзаў нажом
а ў галаве
настала поўнач
і не магла
ужо я адвярнуцца
каб потым жыць
цяперашнім днём.

Хрысціна Саўко

* ✲ *

шукаю слядоў
слядамі бягу
сляды праслаўляю

досвіткам чужыя
сляды цалую
слядамі пешчуся

змяшчаю ідэал
слядоў на вясёлцы
слядамі жыву

Ваву

Што то йе

* ✲ *

Што то йе совэсць?

Стіхія,

якую

маемо

у собі.

Розламана —

будэ грызты нэ раз.

Нэ раз

запэчэцця в сэрці

солёною слёзою.

... бо то

нэпокаляна чыстота

душі чоловека.

Іван Кірызюк

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

(Працяг са стар. 1)

Арлянскія праблемы

якія п'юць гарэлку падчас працы, парушаюць усе ўстаноўленыя гарманаграмы і гэтым самым абніжаюць якасць дзейнасці СКР-у. Ішла тут гутарка ў асноўным аб трактарыстах з пункта ў Вульцы Выганоўскай.

Мікалай Зіневіч, дзякуючы многагадовай партыйнай працы ў мінулым, набыў здольнасці патрабавальнага кіраўніка, умее глядзець перспектыўна на сельскагаспадарчыя праблемы і ўмее надаваць тон усяму калектыву працаўнікоў гміннага ўпраўлення, а таксама кіраўнікам усіх устаноў у гміне.

Пасля намесніка дырэктара СКР-у начальнік прыняў дырэктара мясцовага спулдзельчага банку — Леаніда Мараўскага. Прыйшоў ён за подпісам Мікалая Зіневіча на перспектыўных планах сваёй установы.

— Таварыш Мараўскі, — сказаў начальнік гміны, — цяпер не падпішу, прыйдзіце а 13⁰⁰. Я мушу прагледзець гэтыя планы. Трэба, каб і наш спулдзельчы банк быў яшчэ больш заангажаваны ў сельскагаспадарчую палітыку.

За дзвярыма, за кабінетам начальніка адбывалася пасяджэнне сельскагаспадарчай камісіі. У той час начальнік гміны гаварыў нам аб змяніўшыхся тэндэнцыях у працы сялян пасля VI пленума ЦК ПАРП, аб тым, што аб'яўленая пенсія для сялян выклікала не толькі агульнае адабрэнне сялян, але таксама і агульнае зацікаўленне павелічэннем сельскагаспадарчай прадукцыі. На працягу мінулага года сельскагаспадарчая служба ў Орлі з цяжкасцямі развяла сярод гаспадароў 25 маладых свінаматак (лёшак), а ўжо за месяц студзень разведзена 90 маладых свінаматак. Значна павялічылася таксама зацікаўленне „шаралезамі". Адчуваецца, што сяляне хочуць „запрадукавацца" ў галіне жывёлагадоўлі, бо ведаюць, што ад гэтага будзе залежаць сума іх будучай пенсіі. Паявілася зацікаўленне ў пашырэнні гаспадарак. Ёсць ахвотныя купляць зямлю. І гміннае ўпраўленне прадае сялянам зямлю з дзяржаўнага фонду. Праўда, з гэтым ёсць некаторыя клопаты фармальнага характару, таму што многія сяляне не маюць удакументаванай спецыялізацыі гаспадара і таму складаюць яны заявы, што такія кваліфікацыі набудуць, гэта значыць, у бліжэйшым часе закончаць адпаведныя сельскагаспадарчыя курсы.

Маючы на ўвазе рацыянальнае выкарыстанне дзяржаўнага фонду зямлі, у апошні перыяд праведзена „сцаленне" і абмен зямлі ў Вульцы Выганоўскай, Маскеўцах, Орлі і Крывяцічах. Цяпер праводзіцца абмен зямлі ў Шчытах-Дзенцялове. А малыя „арэалы" ДФЗ аддаюцца сялянам на многагадовыя дагаворы і, як сказана вышэй, прадаюцца.

Гміннае ўпраўленне ў сваёй дзейнасці найбольш увагі прысвячае сельскагаспадарчай вытворчасці, а ў тым ліку аднаўленню пасяўнога матэрыялу. Пастаноўлена, што планава кожныя тры гады будзе аднаўляцца пшаніца і ячмень, а кожныя чатыры гады жыта, авёс і бульба.

Згодна з гміннымі планамі, у бягучым годзе будуць ісці намаганні ў тым напрамку, каб атрымаць ураджай з аднаго гектара 25 цэнтнераў збожжа, 300 цэнтнераў бульбы, 350 цэнтнераў цукровых буракоў і 85 цэнтнераў сена.

Міхась Хмялеўскі

(Працяг са стар. 1)

нага пылістага суперфасфату. Ёсць таксама паліфоска. На 1 га прыйшлося б рассеяць нейкіх 5-6 мяшкоў гэтага суперфасфату, а яшчэ азот і потас. Колькі сіл трэба гаспадару!

Прадстаўнік ГС-у бездапаможна раскладае рукі.

— Няма, у цэлым ваяводстве наглядаецца недахоп высокапрацэнтных навозаў.

— А грэчка! — усклікае кіраўнік сельскагаспадарчай службы. — Што з грэчкай? Маем загад ад ваяводы, каб пашырыць кантрактацыю грэчкі, гароху, фасолі і другіх кармавых і прамысловых сельскагаспадарчых культур.

Так, грэчка — шанц для сялян Нараўскай гміны. За цэнтнер кантрактаванай грэчкі ГС цяпер плаціць 2500 злотых, а тут у наваколлі Нарвы грэчку сеюць спрадвеку. Аднак старшыня Жакевіч зноў разводзіць рукі.

ВЯСНА ЗА АКНОМ

— ГС не мае насення грэчкі і не будзе яго мець.

Шчыра і ясна.

— А гарох і фасоля? — дапытваецца агранам.

— Фасоляй і гарохам абяспечваем усіх патрабуючых, — сцвярджае старшыня. Добра і гэта, бо новыя цэны на гарох *(у сярэднім 2500 зл. за адзін цэнтнер)* і фасолю *(4000-6000 зл. за адзін цэнтнер)* вельмі павышаюць рэнтабельнасць гэтых сельскагаспадарчых культур.

Дзелавая размова працягвалася яшчэ некалькі гадзін. Галаслоўя тут не было. Лікі, назвы вёсак і ўстаноў... Хто калі і колькі. Начальнік Віталіс Пякарскі поўнасцю карыстаўся сваім правамоцтвам гаспадара гміны. Разумею яго. Нялёгка ажыццяўляць нават самыя лепшыя пастановы. Поспех і прагрэс напамінае бег з перашкодамі ды яшчэ пастаянна пад гару. А на перадышку часу няма, бо вясна за акном.

Віктар Рудчык

ПРАЗ КНІЖКУ ДА ВЕДАЎ

Авангард бібліятэчнага актыву — Мар'ёля Рубель (злева), Аліна Каравай, Эва Янюк, Іяланта Гвай.

У невялікай Белавежы ёсць аж 8 бібліятэк. 4 існуюць пры навуковых цэнтрах у Белавежскім нацыянальным парку, 1 гмінная, 1 пры дзетдоме і 2 пры Лясным тэхнікуме і зборнай школе. Пастанавіў я наведаць апошнюю. Бібліятэкаршай працуе тут ужо трэці год Яніна Ігнацьева, былая шматгадовая настаўніца. Яна мне і расказала пра сваё царства кніжак.

Бібліятэка зараз налічвае звыш 10 тысяч тамоў. Гэта вялікі лік, але ён усё павялічваецца. Напрыклад, у мінулым годзе новых кніжак закуплена на 8.227 зл. Справай гонару для Я. Ігнацьевай з'яўляецца забеспячэнне вучням усіх пазіцый, якія ім патрэбны для вучобы. І гэта ёй у асноўным удаецца. Не хапае толькі некаторых загалоўкаў для наймалодшых дзяцей, але іх, на жаль, няма дзе купіць. Багаты выбар мае бібліятэка ў частцы падручных пазіцый. Ёсць у ёй многа разнародных энцыклапедый, слоўнікаў, лексіконаў, альбомаў. Каб толькі ва ўсіх школьных бібліятэках быў такі выбар. У сярэднім на аднаго вучня ў школьным годзе прыпадае 35 пазычаных загалоўкаў. Зразумела, што белавежскія вучні чытаюць намнога больш. Карыстаюцца яны ж таксама гміннай і дзетдомаўскай бібліятэкамі. Многія вучні маюць свае дамашнія бібліятэкі, у некаторых выпадках нават зусім багатыя.

Пры бібліятэцы існуе таксама чытальня. Школьнікі маюць тут да выбару 69 розных загалоўкаў, дзённікаў і часопісаў, з чаго 16 на рускай і беларускай мовах, з „Нівай" на чале.

Зразумела, што дзейнасць бібліятэк не абмяжоўваецца толькі пазычаннем кніжак. Арганізоўваюцца тут розныя ўрокі, чытальніцкія конкурсы, для наймалодшых вучняў раз у тыдзень наладжваюцца вечарынкі казак. Нядаўна адбылася сустрэча з пісьменнікам А. Амільяновічам. Плануецца запрасіць яго ў Белавежу яшчэ раз, у маі. Многа робіць у бібліятэцы гурток любіцеляў кніжак і бібліятэчны актыў, у састаў якога ўваходзіць каля 20 вучняў. Маладыя актывісты стараюцца прыцягнуць у царства кніжак сваіх малодшых сяброў. Выконваюць ім каляровыя каталогі тых пазіцый, якія яны павінны прачытаць, вядуць уласную газету, арганізоўваюць юбілейныя выстаўкі, падрыхтоўваюць спектаклі ў тэатры лялек. Апрача таго, бяруць удзел ва ўсіх школьных і іншых урачыстасцях. Выконваюць таксама прыгожыя альбомы. Аглядаў я некаторыя з іх. І мушу сказаць, што могуць яны зацікавіць не толькі школьніка, але і дарослага. Асабліва цікавай паказалася мне серыя альбомаў аб Белавежскай пушчы, якую выканалі Эва Бушко, Мажэна Фалінская, Малгажата Паўлоўская, Іяанна Дзенцёл і Бажэна Байко. Дзяўчынкі сабралі шмат каштоўных матэрыялаў аб гісторыі пушчы, яе фауне і флоры. Могуць таксама зацікавіць альбомы „У. І. Ленін" Дароты Матысюк ці хаця б „Г. Сянкевіч" Альжбеты Яновіч.

Мае аднак бібліятэка і свае клопаты. Цесна. У невялікай зале памясціць 10 тыс. кніжак, ды яшчэ выдзеліць месца на чытальню — вельмі цяжка. У такіх выпадках прыходзіцца заўжды ад чагосьці адмовіцца. Вось, напрыклад, не мае ўжо бібліятэка памяшкання, дзе можна было б весці заняткі з вучнямі, дэманстраваць ім дыяпазітывы або вузкаплёначныя фільмы. Зрэшты, што ўжо гаварыць аб такім памяшканні, калі ў існуючым няма дзе паставіць новыя стэлажы, а кніжак жа прыбывае штогод. Пазбавіцца гэтых клопатаў можна будзе бадай толькі тады, калі пабудуюць новую школу. Такія планы ёсць.

Пётр Байко
Фота аўтара

Бібліятэчная актывістка Іяланта Гвай (злева), бібліятэкарша Яніна Ігнацьева і настаўніца Варвара Квапіш.

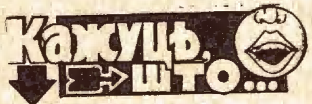

...людзі сабачае мяса елі. Дзве гаспадыні купілі на рынку авечага мяса. Прыйшлі дадому і пачалі варыць, а яно ўсё цвёрдае і цвёрдае, ды толькі шум ідзе. Кабеты былі не дурныя: пайшлі па міліцыянера. Міліцыянер паклікаў ветэрынара. Той праверыў мяса. Вынік быў нечаканы. Гэта было сабачае мяса. Кабеты знаді прадаўца. Быў гэта жыхар Асоўкі. Знайшлі ў яго сем сабачых шкур. Паелі людзі сабачыны!

В. О.

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

МАКСІМ ГАРЭЦКІ — ЧАСТКА XVI

„Буйніцы і драбніцы", „Усё мінаецца". І адзін і другі твор належаць да кароценькіх эцюдаў. Абодва яны звязаны з філасофскім роздумам пісьменніка над сэнсам жыцця, а гаворачы больш дакладна, над адным з атрыбутаў побыту — над праміnаннем. Бываюць часам такія здарэнні і з'явы, якія найбольш звычайнага і простага чалавека настройваюць на паэтычны ці філасофскі лад. У „Буйніцах і драбніцах" паказаны звычайны чалавек, які „Выйшаў, змучаны працаю і жыццёвым амбарасам, з свае штодзённае хаты падыхаць свежым веснавым паветрам". Агледзеўшы ўвесь краявід — зямлю і неба, чалавек як бы нечакана для самога сябе прыходзіць да вываду, што ўсё ў жыцці мае адносную вартасць, што ўсё можна назваць і малым і вялікім, а адзінай уласцівай паставай, пазіцыяй чалавека ў адносінах да акружаючага яго свету з'яўляецца спакой і прымірэнне.

Герой твора ўсе факты і з'явы акружаючага свету называе „буйніцамі і драбніцамі" адначасова. Прыходзіць ён да вываду, што няма сэнсу трывожыцца і спяшацца, бо наша жыццё, нашы клопаты, нашы імкненні і думкі — гэта таксама буйніцы і драбніцы.

У такім падыходзе Гарэцкага да чалавечага жыцця праяўляюцца, несумненна, элементы фаталізму. Чытаючы твор, прыходзім да вываду, што чалавек не з'яўляецца свядомым гаспадаром свайго лёсу, што яго мінулае, сённяшняе і будучае залежыць ад нейкай не канкрэтнай, але вялікай сілы. Калі глядзець на жыццё з бадзёрага, дынамічнага пункту гледжання, дык погляды Гарэцкага, выкладзеныя ў „Буйніцах і драбніцах", пакажуцца непрыемнымі. Аднак, глянуўшы з пазіцыі больш спакойнай і зраўнаважанай, убачым, што пісьменнік гаворыць у творы тое, што сотні разоў прыходзіць у галаву кожнаму чалавеку, становячыся на пэўны час яго філасофіяй. Па сутнасці ўся істота ў гэтым „на пэўны час". Нельга трактаваць абыякавасць, пасіўнасць, прымірэнства як філасофію ўсяго жыцця. Кожны, хто выбраў такую філасофію, не зробіць нічога творчага, будзе заўсёды жыць на кошт іншых. Аднак найбольш актыўны чалавек патрабуе часам супрацьстаўнага сваёй вітальнасці настрою.

Істота другога твора часткова праяўляецца ўжо ў яго загалоўку „Усё мінаецца". Тут так, як і ў „Буйніцах і драбніцах", вядзецца гутарка аб адноснасці ўсяго ў жыцці, аб тым, што няма нічога вечнага, непрамінаемага і трывалага.

Падабенства паміж творамі „Усё мінаецца" і „Буйніцы і драбніцы" праяўляецца і ў канструкцыі вобразаў. У пачатку „Усё мінаецца", як і ў папярэднім творы, бачым чалавека, які вышаў „...з душнае хаты ў прахалодлівы садок". Так, як яго папярэднік, глядзіць у неба і па сутнасці прыходзіць да такіх самых вывадаў. Істота гэтых вывадаў зводзіцца да сцвярджэння: „Так, усё мінаецца і ўсё ёсць вечнае..." З гэтага сцвярджэння бачым, што ў загалоўку твора выступае толькі палова той праўды, той філасофіі, якую хацеў выявіць Гарэцкі. У загалоўку сказана, што „ўсё мінаецца", тут дабаўлена „і ўсё ёсць вечнае". Гэты знешне парадаксальны сказ заключае ў сабе глыбокую і паслядоўную думку. Істота яе ў тым, што ўсё вечнае складаецца з часовага, усё трывалае з пераходнага. Вечнасць гэта сума кароткатрываласцей.

Калі паверхнасна глянуць на „Буйніцы і драбніцы" і „Усё мінаецца", дык можа здавацца, што гэтыя творы сумнага, песімістычнага характару. Вывад такі не з'яўляецца правільным. Поўнасцю задаволеным і шчаслівым можа быць толькі той чалавек, які зглыбіў праўду жыцця. Праўду аб акружаючым яго свеце і аб ім самім. Адзін і другі твор Гарэцкага гэта як бы два невялікія адкрыцці, два крокі ў напрамку разумення простых ісцін чалавечага існавання.

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У „Доме кнігі" ў Гайнаўцы, вуліца 1 Мая 34, можна набыць: **Янка Купала,** Жыццё і творчасць, 1972, стар. 176, цана 19 зл. 70 гр. — вельмі старанна падрыхтаваны, багаты альбом пра жыццё і творчасць нашага песняра. **Гравюры Францыска Скарыны,** 1972, цана 35 зл. 90 гр. — альбом шэдэўраў гравіравальнага мастацтва беларускага першадрукара. **Машара Міхась,** Іш́оў дваццаты год, 1973, стар. 352, цана 10 зл. 20 гр. — аповесць старэйшага беларускага пісьменніка пра падзеі 1920 года на Беларусі. **Машара Міхась,** Вершы, 1971, стар. 416, цана 14 зл. 90 гр. — аднатомнік лепшых паэтычных твораў аўтара, які дэбютаваў у былой Заходняй Беларусі. **Літаратурная Беласточчына,** 1973, стар. 120, цана 5 зл. 20 гр. — зборнік вершаў і апавяданняў аўтараў, якія пішуць у Народнай Польшчы па-беларуску. **Навуменка Іван,** Падарожжа ў юнацтва, 1972, стар. 434, цана 9 зл. 60 гр. — выбар апавяданняў і невялікіх аповесцяў. **Хадкевіч Тарас,** Мая Беларусь, 1970, стар. 176, цана 11 зл. 20 гр. — аднадачасова аповесць і фотаальбом пра гаспадарчыя і культурныя дасягненні Савецкай Беларусі. **Пысін Аляксей,** Пойма, 1968, стар. 336, цана 10 зл. 10 гр. — выбраныя вершы і паэмы. **Залаціпкі,** 1972, стар. 144, цана 4 зл. 10 гр. — зборнік паэзіі і прозы беларускіх аўтараў для дзяцей. **Сказ пра Палессе,** 1972, цана 24 зл. 20 гр. — фотаальбом пра людзей, гаспадарку і прыроду Палесся.

Кнігарня можа выслаць кнігі за паштовым заліччэннем. Запатрабаванні кіруйце па адрасу:

„Dom Książki", 17-200. Hajnówka, ul. 1 Maja 37.

(мг)

БЕЛАРУСІЯНА

Дзённік Максіма Танка

З пачаткам бягучага года на паліцах кніжных магазінаў паявіліся ў перакладзе Стэфана Атляса, выдадзеныя „Кніжкай і Ведамі" тыражом 5 тысяч экземпляраў, дзённікі беларускага паэта Максіма Танка.

„Лістка календара", так назваў аўтар свой дзённік, ахопліваюць гады 1935-1939, гады, калі Беларусь была падзелена дзяржаўнай мяжой, прабягаючай між Савецкім Саюзам і даваеннай Польшчай, на дзве часткі. Дзённік адкрывае напісаны Флярыянам Няўважным уступ „Пачатак біяграфіі паэта-камуніста", які тэматычна падзяляецца на дзве часткі. Першая — праход праз жыццё і творчасць, а другая — ацэначны аналіз „Лісткоў календара", які з'яўляецца фільтрам з уласных ацэначных крытэрый у выглядзе двух, пастаўленых у пачатку гэтай часткі, пытанняў пра вартасць дзённікаў і крыніцу, даючую ім шанц зразумення польскім чытачом. Паказвае іх карціну, якая з сваёй разнароднасцю зместаў мае некалькі значэнняў. Адны ўспрымуць як дакумент, другія як ключ да большага зразумення і як матывіроўку творчасці Максіма Танка, іншыя знойдуць супольнасць жыццёвых і творчых праблем польскага і беларускага народаў і іх літаратур, а яшчэ іншыя ўспрымуць як сукупнасць розных вартасцей.

У канцы кніжкі чытач знойдзе выясненьня аўтарам уступу ўсе зноскі з тэксту. Апрача сказанага і зместу дзённіка пасля ўступу Ф. Няўважнага змешчана „Прадмова да беларускага выдання" Максіма Танка, у якой паэт і аўтар раскрывае гісторыю свайго дзённіка.

Maksym Tank „Kartki kalendarza", „Książka i wiedza", Warszawa, styczeń 1977, cena 40 zł.

Міхась Шаховіч

Любае сэрцу народнае мастацтва!.. Тадорчук каля ганчарных вырабаў

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

НАСТОЛЬНЫ ТЭНІС

У Гарадку адбыліся розыгрышы у настольны тэніс і шахматы, у якіх удзельнічалі ЛЗС-аўцы з чатырох гмін: Міхалова, Гарадка, Заблудава і Юхноўца Дольнага.

У розыгрышах у настольны тэніс сярод дзяўчат першае месца занялі Зося Самсановіч і Малгажата Прачук — абедзве з Заблудаўскай гміны, а другое месца — Данута Зеневіч з Гарадоцкай гміны. У гэтай жа спартыўнай дысцыпліне сярод юнакоў найлепшымі былі: 1. Рышард Кажанецкі з гміны Юхновец Дольны, 2. Яцэк Срока з гміны Заблудаў і 3. Генрык Варэцкі з гміны Гарадок. У класіфікацыі камандаў найлепшай была каманда з Юхнавецкай гміны, перад камандамі з Міхалова і Заблудава.

У шахматных розыгрышах найлепшымі былі Зося Самсановіч і Барбара Мента — абедзве з Заблудаўскай гміны. І сярод мужчын: першае месца заняў Міраслаў Сліводскі з Юхнавецкай гміны, другое — Станіслаў Германоўскі з Заблудаўскай гміны і трэцяе — Веслаў Кандрасюк з Гарадоцкай гміны. У класіфікацыі камандаў перамаглі ЛЗС-аўцы з Заблудаўскай гміны. Другое і трэцяе месцы занялі каманды з Юхнавецкай і Міхалоўскай гмінаў.

(ця)

КУЛЬТУРА БЕЗ ГАРЧЫЦЫ

За 10 дзён (дэкада) культуры вёскі ў г. Беластоку ўбачылі мы (і не паспелі ўбачыць) многа чаго. Не толькі аднак убачылі. Не толькі паслухалі. Вёска прыязджала не з адным словам. Вёска прыязджала з уласным хлебам і соллю — гаворачы вельмі сімвалічна.

Факт той, што вёска прывозіла і частавала гаражан сваімі прысмакамі, вырабамі сваёй кухні, належыць да моментаў найбольш сімпатычных ва ўсёй дэкадзе. Пры тым, гэта навіна ва ўсяляніх святкаваннях, якія праводзяцца і праводзіліся калі-небудзь.

Адзін такі пачастунак адбыўся ў рэстаране „Турабляна", (што, як вядома, на мове эсперанта абазначае Белавежу) на вуліцы Ліповай у Беластоку. Зала прыбрана на вясковы манер. У зялёных і сівых збанках — папяровыя і стружкавыя маляваныя кветкі, вельмі цяпер модныя і дарагія.

Абслуга — дзяўчаты і хлопцы, таксама па-народнаму адзетыя. Толькі адно: думала-перадумала я, ды так і не вытлумачыла да канца, чаму у курпёўскія народныя ўборы былі апранутыя гэтыя хлопцы і дзяўчаты. Курпёўскі ўбор набрыдкі, але святочны ён, цяжкі і нявыгодны ў працы, а трэба ж было пакруціцца каля гасцей нямала.

І думкі свае на гэтую тэму закончу адной увагай, увагай пад развагу. Не дапрацаваліся нашы культурныя беласточкія ўлады тэорыі і практыкі народнага ўбрання Беласточчыны. Назваць яго можна, як хочаш: і падляскім і пушчанскім, і ўсходнім і славянскім, і, што тут душой крывіць, беларускім. А можа ён быць у чыстым відзе ніякім з вышэй названых. А можа быць, а нават павінен быць, кампіляцыяй усіх рэгіянальных узораў народнага ўбору Беласточчыны. Чым больш гаспадыня дадасць прыпраў у ежу, тым яна смачнейшая. А вясковыя блюды ў „Турабляны" былі вельмі смачныя. Многія з іх чалавек дагэтуль не бачыў і не чуў пра іх. Во і як жа, калі нейкія з іх нарадзіліся ў творчых галовах беластоцкіх вясковых жанчын год назад, пару месяцаў назад...

Такая была і мэта пачастунку, так званай дэгустацыі: паказаць, што вёска можа вырабляць і як паасобныя стравы расшыраць на ўсё ваяводства, а нават краіну. Вось, напрыклад, большасць гасцей з 20-ці пару страў найбольш спадабаліся бліны па-кнышынску. Іх аўтара знайшлі мы сярод групы 9-ці жанчын з розных куткоў Беласточчыны, якія ў час дэкады з'ехаліся і былі гаспадынямі на кухні „Турабляны".

Стала перад намі нясмелая, шчуплая, з мілым тварам жанчына, Станіслава Халева родам з Туросні Касцельнай, а працуе кіраўнічкай гасподы ў Кнышыне. Яна расказала, як нарадзіліся гэтыя бліны ў кнышынскай кухні. У канцы мінулага года бабы ў гаспадзе аб'явілі сабе конкурс: хто што новае прыдумае. І так вось думалі — прыдумалі бліны. Паводле найлепшых правіл рэкламы Станіслава Халева падала ўсім прысутным спосаб падрыхтоўкі: цёртая бульба, мука, яйкі (менш мукі, больш яек), у падсмажаныя бліны пакласці кусочак мяса, загарнуць, усё паліць грыбным соусам. Танна, ашчадна, а прысмак — еўрапейскага маштаба!

Бульба, грыбы — дзе ж больш знойдзеш гэтага, як не на Беласточчыне. З бульбай у нас няма клопатаў. А вырабляць з яе можна ўсё, як у песні спяваецца: з бульбы мука, з бульбы каша...

Але вось беларуская вёска са сваімі найсмачнейшымі вырабамі не прадставілася багата ў дэкадзе культуры вёскі ў Беластоку. Так і на галоўным пачастунку гэтай дэкады ў „Турабляны". Чаму? Чаму вас не было?

І ўявіце сабе, што якраз таму, што вас не было, мы частаваліся вясковай каўбасой, пальцам напіханай, але без гарчыцы і часнаку. Што ж гэта за каўбаса! Не было і беларускай кішкі з бульбы, абцякаючай тлушчам і гарачай-прагарачай.

Не ўмею растлумачыць, чаму беларусы не пхаюцца ўсюды, каб паказаць ды і пахваліцца, а маюць жа чым лепш ад іншых. Прыроджаная скромнасць? Гэтая рыса характару сімпатычная, але ў сучасным свеце — не практычная.

Усе прадстаўленыя на беластоцкім пачастунку ў „Турабляны" стравы будуць уваходзіць ў гасподы і сталовыя ва ўсім ваяводстве. Некаторыя напэўна праславяць Беласточчыну па краіне. І не запозна (бо на добрае ніколі не запозна) у далейшым так, як гаспадыні з Кнышына, выдумляць новыя прысмакі. Установы вясковага гандлю і гастраноміі ў Беластоку, як, напрыклад, ВЗГС, чакаюць новых прапаноў.

Вера Леўчук

3 НАРОДНЫХ ГАВОРАК

М. ШАХОВІЧ

Татарка — зялёная цыбуля. А ты, як рвэш татаркі, то нэ тягні, коб аж цібулю попудрываті, а обшчыкуй помаленьку.

Пампушкі — аладкі на дражджах з пшанічнай мукі. Купіў бы ты, батьку, олію, а то пампушків нэма на чуом напэчы.

Локшыны — макароны на малацэ, робленыя хатнім спосабам. А я дісь локшынув наварыла, то так йелі, аж уха трэсліся.

Міхіер — выкачаны ў попеле, надзьмуты і высушаны з некалькімі гарошынамі ў сярэдзіне свінячы мачавы пузыр, які служыў цацкай дзецям. Татку, а як заколеть свінку, то міхіер мніе зробітэ?

Пуолка — невялікі квадратны кавалак белага палатна. Там дэсь у сундукові пуолка повінна быті.

Картохлянікі — дранікі. Як вымэш, бывало, з пэчы каструльку з картохлянікамі, такімі тэплымі, роспаранымі, то аж слінка котіцця. (*Сакі Бельскай гміны*).

ГАРАДСКІЯ ЗАМАЛЁЎКІ

Агульнаадукацыйны ліцэй у Саколцы. Фота Я. Цялушэцкага.

гаспадарак заработ..., ..., мінныя дарожкі-маты для Цэпэліі. У доўгія зімовыя вечары пастушчыкоў папулярных саламянак можна сустрэць амаль у кожным доме ў вёсках Альшэва, Гаўрылкі, Якубоўскія, Верцень. Саламяныя вырабы прыносяць дадатковыя даходы для эканамічна слабейшых гаспадарак. За маты многія адбудаваліся, купілі машыны і прылады.

Аднак большая частка сялян намерана развіваць гадоўлю быдла. Для гэтага ёсць тут спрыяючыя ўмовы: лугі і сенажаці займаюць у Боцькаўскай гміне амаль адну трэцюю частку сельскагаспадарчых угоддзяў. Тутэйшыя гаспадары ўмеюць гэтыя шанцы выкарыстаць. Цяпер гміна Боцькі ў галіне гадоўлі карэў адна з першых у Беластоцкім ваяводстве. У апошнія гады сяляне прадаюць дзяржаве ў сярэднім 6-7 мільёнаў малака і больш 1 800 тон мяса. Сяляне тут працалюбівыя. Дбаюць яны пра нарыхтоўку кармоў. Бо, як вядома, ад іх залежыць павелічэнне жывёлагадоўлі. У апошні час усё больш сялян, якія яшчэ нядаўна збіралі па два пакосы, косяць лугі і сенажаці тры разы ў год, а значную колькасць травы прызначаюць на сіласаванне. На адну статыстычную карову прыпадае тона кішонкі. Дынаміка прадукцыі гэтага корму ў Боцькаўскай гміне належыць да найвышэйшых у краіне. І гэта яшчэ не апошняе слова. У гэтай галіне можна яшчэ значна больш зрабіць. У гміне ёсць дзве тысячы гектараў лугоў, на якіх можна збіраць тры пакосы траў, а сяляне тры разы косяць толькі 1 500 га. Але важна тое, што сяляне з Боцькаўскай гміны шырэй уводзяць у сябе выпас жывёлы загонамі і ўжо карыстаюцца 160 электрычнымі пастухамі.

ГАСПАДАРНАЯ ГМІНА

З кожным годам прыбывае сялянскіх калектываў, якія пачалі спецыялізавацца ў гадоўлі малочнага і мяснога быдла. Найбольш іх жыве ў вёсках Боцькі, Андрыянкі, Секлюкі, Бодачкі, Малочкі і Дубна. Да найлепшых гаспадароў належаць Тадэуш Невяроўскі з Андрыянкаў, Генрык Шэршань, Антон Турковіч, Марыя Пайко і Антон Раманюк з Боцькаў, Мікалай Юрчук з Нурца, Эдвард Завадскі з Якубоўскіх, Павел Іванюк з Дубна, Васіль Максімюк і Галіна Хількевіч з Малочкаў і іншыя.

Я. Ц.

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

© PDF: Kamunikat.org 2020
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

Дарагое Сэрцайка, не пісала я да цязамоладу ў любоўных справах. Я ко не маладая і маю 16-гадовую дачку. :ёння не праблема кахання, а праблевыхавання дачкі мяне нуртуе. У нас мужам розныя погляды на гэтую раву. Калі было малое дзіця, мне авалася, што цяжка яго выхоўваць, і целася, каб хутчэй яно было дарос:м. І што ж, расце дзіця — і клопаты зам растуць. Асабліва ад мінулага гоя заўважыла, што дачка змянілася горшае. Стала нейкая нервовая, не:лухмяная. Асабліва ў адносінах да цькі. Ён і не цікавіцца яе справамі, не ытае, як там у школе. І яна з усімі імі клопатамі і радасцямі да мяне звяртаецца. Калі я нават занята, адлажу работу і выслухаю, параю, калі нават і горшую ацэнку атрымала, справу разважым. А муж, як толькі пачуў, што штосьці не так, дык адразу з крыкам, ды й за пас хапаецца. Я не дапускаю, ён крычыць, што распусціла, што ацэнку пасам наганяць трэба. І яна штораз больш ад яго аддаляецца, часам і буркне і брыдка нават адазвецца. У чым тут прычына, чыя рацыя, падкажы, Сэрцайка!

Ірэна з Беластока

Ірэна! Адвечная праўда — малыя дзеці — малыя клопаты. І насіляюцца яны якраз ва ўзросце тваёй дзяўчыны. І тады рада і дапамога бацькоў дзецям неабходная. Твая пастава мне спадабалася. Дзеці, якія не знойдуць у бацькоў парады, зразумення і дапамогі ў сваіх клопатах, будуць шукаць іх па-за домам, на вуліцы. І лепшага дарадчыка, як бацькі, яны не знойдуць. Гэтага не разумее твой муж, не разумее і большасць мужчын. Іх прынцып — сіла, палкавая дысцыпліна. А справа якраз не ў страху, але ў даверы дзяцей да бацькоў, у бацькоўскім аўтарытэце.

Сэрцайка

Паколькі праблема, якую мы закранулі, вельмі важная, просім чытачоў выказацца, што вы параіце Ірэне.

Кансультацыя юрыста

ЫТАННЕ: М. споўнілася ўжо 75 год, :о жонцы 71 год. Мае ён толькі некую хату і ніякіх іншых даходаў. цей у іх няма. У час вайны служыў ырвонай Арміі, а ад 1942 г. быў у нямецкім палоне. Пасля вайны вярнуўся дамоў і 15 год працаваў леснікам. Пенсіі не атрымаў, бо замалы стаж працы. Ці можа ён старацца, каб атрымаць пенсію за ўдзел у вайне?

АДКАЗ: Пенсія прыслугоўвае ваенным інвалідам. М. ваенным інвалідам не з'яўляецца. Аднак закон ад 23 кастрычніка 1975 года аб далейшым павелічэнні павіннасцей для ветэранаў і вязняў канцэнтрацыйных лагераў прадбачыць магчымасць прызнання пенсіі для жанчын, якім споўнілася 55 год, і мужчын, якім споўнілася 60 год, або залічаны да адной з інвалідскіх груп. Пенсію гэткую мае права прызнаць міністр па справах ветэранаў.

Этнаграфічнае акенца

Вёска Козлікі. *Фота Я. Цялушэцкага*

Кутак практычных ведаў

Каб жыць да 100 год

Жыхары Каўказа ядуць сырую гародніну проста з агароду, свае стравы запраўляюць дзіка растучым зеллем, а пасля кожнага спажывання стравы выпіваюць шклянку ёгурту. Падставовы прадукт — збожжавае зерне падрыхтоўваюць так, як іх продкі ў старадаўнія часы: месяць цеста, пакідаюць, каб цалкам высахла, а пасля пякуць з яго на агні хлеб.

Жывуць 90 і больш год, часта нават больш ста. Дык можа якраз іх ежа, нязменная на працягу тысячагоддзяў, з'яўляецца рэцэптам на доўгае жыццё?

Яшчэ некалькі дзесяткаў год таму назад стравы на цэлым свеце прадукаваліся з поўнага зерня, ці было гэта проса, ці ячмень, авёс, жыта, пшаніца, рыс. У эпоху індустрыялізацыі чалавек прыдаў харчавым прадуктам новую форму. Сёння ўсё больш лекараў патрабуе звароту да натуральнай ежы. Сучасная прамысловасць развіла новую тэхніку мялення збожжа, якая заключаецца ў ліквідаванні парасткаў і лупінаў з зерня, у якіх знаходзіцца шмат тлушчу; збожжа, змеленае разам з імі, праз пару тыдняў ялчэе.

Такім чынам, атрыманы „экстракт мукі" гадамі не псуецца, але пазбаўлены вельмі каштоўных для чалавека субстанцый. Ніякі іншы прадукт не мае столькі вітаміна B_1, колькі ёсць яго ў парастках збожжа. На працягу многіх тысяч год былі яны галоўнымі дастаўцамі гэтага вітаміна, неабходнага для правільнага працэсу абмену рэчываў. Яшчэ сто гадоў назад людзі прымалі ў стравах у сярэднім 5 міліграмаў вітаміна B_1 штодзённа. Сёння ў нашай ежы яго знаходзіцца ўсяго 0,8 міліграма!

Трэба старацца па меры магчымасці замяняць белую муку прадуктамі грубага памолу: разовым хлебам, разовымі булкамі, макаронам з разовай мукі і такімі ж кексамі. Сёння нават і рыс пазбаўлены сваіх найбольш каштоўных якасцей. Спрабуйце ўжываць цёмны, непрасеяны рыс: менавіта такі сорт найбольш каштоўны.

Лозунг „Ежа, як сто гадоў назад" можна ажыццявіць і пры падрыхтоўцы розных страў. Але аб гэтым чытайце ў наступным нумары.

Эскулап

Ці Вы ўжо выпісалі „Ніву"?

Вер-не-вер

Дарагі Астрон, сніцца мне, што я еду таварным поездам з моладдзю. Усе весела гутараць, а я стаю ў вуглу адна. Заязджаю на станцыю Бельск. Пероны высокія, як у Варшаве. Выходжу з поезда і бачу: стаіць мая маці. Падыходжу да яе бліжэй, а гэта аказваецца мой муж. Ён у чорным касцюме, у белай рубашцы са зведзеным каўняром. На шыі чорная вялікая істужка, завязана яна на банцік замест мушкі. На галаве чорны капялюш, а валасы ў яго такія сівыя, аж проста белыя. Калі я падышла да яго бліжэй, ён пачаў мяне нібыта адпіхаць, я яго таксама. Ён спытаў мяне: куды я еду, а я яго: па кім ён носіць жалобу. Ані ён, ані я не адказалі. Пакідаючы яго на пероне, я падышла да таго самага поезда, але дзверы былі зачынены. Я адчыніла дзверы, увайшла ў вагон, дзе было многа дыму ад папяросаў. Закрыла дзверы і думаю: пагляджу праз шчыліну, куды ён паедзе, але поезд пачаў ехаць, і я прачнулася.

Ева

Астроне! У мяне цяжка хворы бацька. Яго маюць палажыць у бальніцу. Я гэтым вельмі непакоюся, усё думаю, як пойдзе лячэнне, ці бацька выйдзе з бальніцы здаровым. І вось сніцца мне такі сон. Бацька прыехаў у горад, і я яго спатыкаю на дарозе ў бальніцу. Іду насустрач, а бацька ідзе з маткаю (яна ўжо не жыве). І мы ідзем разам, гаворым. Бацька кажа, што гэты лекар, які будзе бацьку лячыць, прасіў, каб яму прывезці вясковага хлеба. А я кажу, што ён не толькі хоча хлеба, але прасіў, каб вы яму пасадзілі ў сябе на вёсцы бульбы. Ну, і яшчэ запамятала гэту вуліцу, па якой ішоў бацька з маткай. Была яна пакрытая снегам з лёдам. А ў сапраўднасці яна асфальтавая і заўсёды ачышчаная. Што абазначае гэты сон?

Зіна

Ева! Думаю, што ваш муж будзе мець нейкія клопаты, можа нават звязаныя са смерцю кагосьці блізкага. Гэтыя клопаты не абмінуць і вас (вы ж былі на вакзале, а вакзал — гэта суматоха, клопаты, затрудненні і няўдача). Апрача таго, вы яшчэ ехалі ў вагоне, азначае гэта нейкі вялікі смутак.

Зіна! Сон ваш добры, так што не хвалюйцеся. Вы бачылі ў сне маці-нябожчыцу, і азначала б гэта перамену на лепшае. Значыць, будзе здароў ваш бацька (тым больш, што лекар прасіў, каб пасадзіць яму бульбу, а вуліца была аснежаная, толькі лёд крыху сведчыць аб будучых перажываннях).

Астрон

— Дык скажы мне, птушачка, навошта цябе сюды паслалі?

Валя маўчала.

— Не будзь упартай. Калі ты мне раскажаш усё, я паспрабую знайсці для цябе выйсце. Ты ж павінна мне верыць, я ж выратаваў цябе аднойчы... Ну добра, падумай і скажы мне, як табе даказаць, што я настроены да цябе самым найлепшым чынам. Вядома, ты разумееш, што мне таксама патрэбны гарантыі...

— Добра, — павольна прагаварыла Валя. — Вы прыдумайце якую-небудзь прычыну, каб павазіць мяне па горадзе. Але ў адкрытай машыне.

— А... А, ты чакаеш, галубка, мая галубачка! Ну, вось і ўсё, што мне і трэба было даведацца. Я, ведаеш, не прыхільнік метадаў гера Любке. Для таго, каб працаваць у гестапа, трэба быць паэтам, ці не так? У мяне, на жаль, цяпер вельмі мала часу, каб давесці свой эксперымент да канца. Бадай, трэба было б прасачыць за табой адразу пасля таго, як я ў той раз адпусціў цябе. Але, думаю, не бяда. Гэта мы зробім цяпер. Сама будзеш гаварыць ці мы ўсё ж пачнём з метадаў гера Любке?

*

Арам прайшоў міма дома Алісы ў вызначаны час. Кветка стаяла на акне — значыць, Алісы няма дома і заходзіць нельга. Чакаць Алісу паблізу ад яе дома тут, у самым цэнтры горада, ён, вядома, не мог.

А што, калі рызыкнуць — самому з'явіцца ў гестапа? Дакументы ў яго ў поўным парадку. Прыйсці і спытаць Штама... Вядома, гэта адзін шанц, адзін з тысячы. Але ён ёсць, гэты шанц, і яго нельга не выкарыстаць.

*

Закінутыя каменяломні, дзе размясціліся разведчыкі Машкіна, былі, бадай, на дзіва ўдалым месцам для таго, каб арганізаваць абарону. „Тут, — думаў Машкін, — можна было б пратрымацца суткі, а то і больш, да самага падыходу нашых, да пачатку вялікага штурму. І агонь артылерыі адсюль нядрэнна карэкціраваць — гарадок як на далоні", — думаў ён, хоць ведаў, што ні абараняцца тут, ні карэкціраваць агонь артылерыі яго ўзводу не давядзецца.

*

...Дзяжурны далажыў па тэлефону Штаму, што да яго хоча прайсці обер-лейтэнант. Так, так, гаворыць, па вельмі тэрміновай справе...

Арам стаяў побач. Твар яго захоўваў строгі выраз. Але ён стараўся не прапусціць ніводнага слова з таго, што адказваў яфрэйтар, нават ніводнага адцення гэтай кароткай тэлефоннай гутаркі са Штамам. Адразу многае стала зразумелым. Па-першае, Штам жывы-здаровы і на сваім месцы. Значыць, Аліса або не гаварыла з ім, або ён яе выдаў. Хутчэй другое. Бо ён на месцы, а яна знікла. Яна арыштавана. Гэта безумоўна. Але чаму Штам так доўга распытвае аб нечым яфрэйтара?

І раптам у Арама мільганула думка. Ён зразумеў, нарэшце, усё. Ён зразумеў, чаму Штам хаваў і адпусціў Алісу ў той дзень, чаму нават не павёў за ёй назіранне. Арам ужо сутыкнуўся аднойчы з такім жа Штамам. У сорак трэцім, пад Сталінградам. Толькі звалі таго інакш. Ён называў сябе паэтам гестапа, ён выхваляўся сваім натхненнем. Ён гаварыў, што супраць грубых метадаў допыту. Ён нават выйшаў, калі гестапаўцы пачалі выразаць пяціканцовую зорку на спіне Арама... Як ён валяўся потым у нагах у разведчыкаў, якія захапілі раптоўнай атакай вёску і адбілі Арама ў ворага!

Не, пан Штам, не радуйцеся загадзя. Вы, напэўна, ужо запрасілі да сябе сваіх калег, каб тыя падзівіліся вашай праніклівасці і майстэрству. Нават арыштаваць мяне адразу не стараецеся, упэўнены, што прыйду прама да вас і падыму лапкі... Ну што ж, паглядзім...

Удар абрушыўся на галаву дзяжурнага ў той самы момант, калі ён устаў за перагародкай, працягваючы пропуск обер-лейтэнанту.

(Працяг будзе)

© PDF: Kamunikat.org 2020
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

ТРЫБУНА чытачоў

Падарожныярэфлексіі

У сувязі з маёй прафесіяй даводзіцца часта ездзіць з Бельска ў Беласток. Не скажу, што гэта прыемна. Пра нерэгулярнасць нашых цягнікоў напісана так многа, а так мала зроблена, каб было лепш, што мне аб гэтым яшчэ пісаць няма ніякага сэнсу.

Хачу сказаць пра іншае. У Беласток даязджае штодзённа многа працаўнікоў, а яшчэ больш вучняў. І вось, прыглядаючыся да гэтых сталых падарожных, я кожны дзень думаў, як многа яны часу марнуюць. Толькі ў некаторых у іх у руках газета, часопіс ці кніжка. А вось карцёжнікаў, колькі хочаш! Іграюць у карты людзі — іх справа. Але ці трэба пры гэтым шумець на цэлы вагон і крычаць такія словы, ад якіх цяжка робіцца на сэрцы?

Часта іграюць у грошы, ды маладыя, якія напэўна яшчэ сваіх грошай не маюць. Некалькі разоў я бачыў тых самых чатырох 15-16-годкаў, якія ігралі ў карты на грошы. За час, калі поезд ехаў ад Страблі да Беластока, адзін з іх прайграў каля ста злотых. Ці на тое атрымаў ён гэтыя грошы ад бацькоў? Напэўна не. Бацькі думаюць: вучыцца сыночак, цяжка яму. трэба памагаць. А сыночак лёгкай рукой кідае гэтыя грошы на карцёжны банк.

Іншая справа: папяросы. Ох, як многа іх копціць моладзь. І таксама ж яшчэ не за свае грошы. Дзяўчаты ў курэнні не ўступаюць хлопцам.

І яшчэ не такі стары, хаця жонка часта так мяне называе, і на моладзь наракаць не хачу. Не ўсе маладыя іграюць у карты, не ўсе кураць. Гледзячы аднак на маладую прыгожую дзяўчыну, у якой у зубах папяроса, міжвольна бачу яе праз 15-20 гадоў. Вось, каб яна сама магла ўбачыць гэты свой будучы вобраз сённяшнімі вачыма, думаю, курыць перастала б адразу.

Падумайце аб гэтым, маладыя сябры! Вазьміце часам у рукі замест папяросы ці карт, газету або кніжку. Карысць будзе намнога большая — і для вас і для ўсіх кругом.

(лор)

Калегія пакарала

Карна-адміністрацыйная калегія начальніка гміны ў Нарве ў мінулым годзе разгледзела 304 справы. Было: 119 спраў парадкавых, 105 — дарожных, 19 — пакражы, 22 — супрацьпажарныя, 9 — сельскагаспадарчыя, 7 датычылі прапіскі і 23 — іншыя.

Былі пакараны: 106 спраў па 500 зл., 72 — ад 500 да 1000 зл., 40 — ад 1000 да 1500 зл., 39 — ад 1500 да 3000 зл. 13 спраў атрымала кару больш, як па 3000 зл., 6 спраў былі пакараны пісьмовай нaганай і 28 спраў калегія прызнала невінаватымі.

Як відаць з пераліку, калегія ў Нарве працуе спраўна. І ясна відаць з гэтага, што не аплочваецца хуліганіць, гарэлку піць ці ўвогуле занядбоўвацца ў працы.

М. Лук'янюк

Чытач з Пясчанік. Вельмі ж цікавая і важная ваша інфармацыя пра падвойныя ўтнаенні. Мы б яе хуценька апублікавалі. Але ж вы не сказалі свайго імя, прозвішча і адрасу. Як жа ж можна надаць афіцыяльнае значэнне такой праблеме, не ведаючы, каго такая прыгода спаткала і каму памагаць.

Я. Бандарук. Верш „Сукавічы" надрукуем. Чаму не пішаце інфармацыи?

В. Б. Здымак з рэпетыцыі калектыву ў Скупаве адаслаць вам? Да публікацыі ён слабы. А пры тым, колькі разоў можна вас прасіць, каб да кожнага здымка даваць хоць кароткую інфармацыю аб падзеі. Вось апішыце коратка адзін вечар у Скупаве, калі людзі прыходзяць на рэпетыцыю.

Васіль Асеннік. „Датрымала слова" — што гэта такое? Публіцыстыка ці літаратура?

Н. В., Юшкаў Груд. Верш „На работу прыязджаем" надрукуем.

Дзядзька Квас. У справе цёткі Паўліны зусім з вамі згодны. Дзякуем, што паінфармавалі нас пра такога верната нашага чытача і прыяцеля, як цётка Паўліна з вёскі Каўпакі. Верш „Паўліна" надрукуем, а прыехаць — таксама прыедзем.

Карэспандэнты аб сабе

Спачатку быў верш

Пачаткам быў верш. Называўся „Мая радзіма", а напісала я яго ў VIII класе пачатковай школы ў Зубаве. Ён быў надрукаваны ў „Ніве". І ад таго пачалося. Пачала я пісаць вершы і інфармацыі. Тэмай маіх вершаў была лірыка, пачуцці, а тэмай артыкулаў — факты з жыцця. Добрыя і дрэнныя. І сама я пісала, і людзі падказвалі тэмы.

Прайшло ўжо шэсць год, а я не магу жыць без „Нівы". Бывае, што няма часу пісаць, і здаецца, што ўжо перастану. Але родную мову і родную газету нялёгка забыць.

Пішу і пісаць буду, а ўсім, хто мне дапамагаў, і чытачам маіх артыкулаў дзякую.

Дубінка

Купляйце фасольку па - брэтонску!

Ішоў я уздоўж вуліцы Марыі Кюры-Складоўскай у Беластоку і заглядаў ва ўсе прадуктавыя магазіны, каб купіць земляныя арэшкі. Ва „Універсальным" купіў арэшкі і прыкмеціў у халадзільніку штосьці такое, што нагадвала флячкі па-варшаўску. Не былі гэта аднак флячкі, а фасолька па-брэтонску адборная. За 19 злотых. А хачу прызнацца, што фасольку па-брэтонску не менш люблю, чым флячкі. Уцешыўся, што папала мне на вочы і купіў, ды пайшоў дамоў, каб як найхутчэй падрыхтаваць сабе гэты ласунак. Спосаб падрыхтоўкі вывучыў на кухні, чытаючы на ўпакоўцы: „Тацку з замарожаным прадуктам падаграваць на невялікім агні, пакуль не закіпіць, у гаршку з гарачай вадой".

Наліў адпаведную колькасць вады ў адпаведны гаршчок і паставіў на адпаведны газ. Вада кіпяцілася ўжо 50 мінут, а фасолька паспела толькі размерзнуць. Так і не ведаю, колькі трэба было б спаліць газу і патраціць часу, каб дачакацца, пакуль яна закіпіць. Я не мог ужо далей чакаць, бо язык уцякаў у горла, так хацелася есці, а ўжо і дзённік набліжаўся. Значыць, выключыў газ і з цяжкасцю выцягнуў тую фасольку з гаршка. Вельмі баяўся, каб тая тацка не перавярнулася і фасолька не вывалілася ў ваду.

Пачаў есці. Не магу наракаць, фасолькі за 19 злотых было многа і было ў ёй нават крыху прыпраў, толькі не ўбачыў я там ані малога кусочка капчонай грудзінкі ці каўбаскі, якія паводле рэцэптуры павінны былі быць. Відаць, уцяклі па дарозе.

Вось так і наеўся я фасолькі па-брэтонску прадукцыі прадпрыемства ў Торуні, хлодня ва Ўлацлаўку, вул. Высокая 14.

Васіль Петручук

А сваю салому спалілі...

У мінулым годзе многія гаспадары на Гайнаўшчыне не складалі саломы. Жалі і малацілі збожжа на полі камбайнамі, а салому адразу палілі.

Цяпер, калі наблізілася вясна, яны купляюць салому ў іншых гаспадароў, бо не хапае ім на сечку для жывёлы. Плоцяць за цэнтнер 100-120 злотых.

А гэта добрая навучка. Усё рабі з думкай аб будучыні.

Е. С.

25 год „Гаймахлесу"

Гайнаўскае прадпрыемства лясных машын адзначае 25 год свайго існавання і развіцця. З гэтай нагоды ў святліцы прадпрыемства адбылася сустрэча. З дакладам аб працы прадпрыемства выступіў дырэктар „Гаймахлесу" інж. Шаняўскі, які расказаў пра гісторыю і сённяшні дзень прадпрыемства.

Многія заслужаныя рабочыя атрымалі высокія ўзнагароды.

Пасля ўсе госці наведалі прадукцыйныя станкі.

У другой частцы выступіў эстрадны калектыў „Андрусы" з Кракава. А пасля канцэрта адбылася ўсеагульная забава.

Э. Вайсковіч

Найлепшыя ў Бельску

У рамках арганізаванага „Сполэм", Аддзел ВСС у Бельску, спаборніцтва працы ў другой палавіне 1976 года, пераможцамі сталі:

1) у званні „Найлепшай спажывецкай крамы" калектыў 9 крамы (узнагарода 8000 злотых).

2) у званні „Найлепшай гастранамічнай установы" — калектыў рэстарана „Падлясянка" (узнагарода 10.000 злотых).

3) у званні „Найлепшай прадукцыйнай установы" калектыў пірожнага прадпрыемства (узнагарода 9000 злотых).

Мікалай Няплоха

Уражанне з кнігарні

Быў я нядаўна ў Гайнаўскім „Доме кнігі", што на вуліцы 1 Мая. Першы раз пасля таго, як дом гэты адрамантавалі і пашырылі. Не скажу, у кнігарні цяпер прасторна, чыста, прыемна. Але не з усім тут яшчэ ідэальна. Прадаўшчыцы, як і даўней, не адказваюць на „добры дзень", а калі ўжо і скажа сабе пад нос, дык так, што нічога не зразумееш. А шкада, бо кліент, адчуваючы такое, траціць ахвоту на пакупкі. Пішучы гэта, не хачу, каб кіраўнік рабіў вывады адносна прадаўшчыц. Хачу толькі, каб яны самі прадумалі свае адносіны да людзей і ацанілі, што ім прынясе большую карысць. Бо пакаранне — гэта не найлепшы сродак навучання культурным адносінам да людзей.

Другая справа. Трэба больш дыферынцыраваць паасобныя часткі на кніжных паліцах. Нельга дапускаць да камізмаў накшталт такіх: у частцы „эканоміка" стаяць турысцкія карты і даведнікі, манаграфіі гарадоў. Не знайшоў я таксама частак „медыцына", „філасофія". Няўжо такіх кніжак няма ў гайнаўскіх кнігарнях? Думаю таксама, што частка „мастацтва" павінна быць перанесена з задняга плана ў месца больш экспанаванае, напрыклад, на месца „фізікі".

П. Байко

„СПОЛЭМ" — ЖЫХАРАМ БЕЛЬСКА

У канцы 1976 года „Сполэм", аддзел ВСС у Бельску, уладаў 18 спажывецкімі крамамі, 2 прамысловымі, СДТ, 1 сталым пунктам рознічнага продажу і 7 пунктамі сезоннага продажу. У 1977 годзе будуць аддадзены ў карыстанне спажывецкія павільёны на вуліцах Высоцкага, 1 Мая, Дубічах і на рагу вуліц А. Міцкевіча і М. Навоткі.

Мікалай Няплоха

Ці ж не крыўдна?

63-гадовы Дзмітры Данілюк з Чыжоў ужо больш, як год часу з'яўляецца дарожнікам на дарозе Збуч-Клейнікі. Працу сваю выконвае добрасумленна. Летам абкошвае равы, абрэзвае непатрэбнае галлё на прыдарожных дрэвах, ладзіць бакі дарогі. На зіму стаўляе супрацьснежныя заставы і пасыпае пяском слізкую дарогу паблізу прыпынкаў ПКС і на паваротах, а калі трэба, то накідае жвір у пяскарку, якая хутка і спраўна пасыпле ўсю дарогу, за якую адказны наш дарожнік. За сваю працу атрымлівае ён 1500 зл. ад гміннага ўпраўлення ў Чыжах. Ужо больш года часу не атрымаў увогуле патрэбных прылад для працы дарожніка: абутку, адзежы, мыла, ручніка. Да таго ж нараўскі раён публічных дарог штодзень забірае і вязе сваім самаходам дарожніка, каб ён нагружаў пясок або жвір, а летам капаў равы аж у баколіцы Нарвы (больш 25 км ад Чыжоў). Рабочыя, з якімі там працуе Дзмітры, атрымліваюць зарплату за месяц па 4000-6000 зл., а таксама ўсе патрэбныя для гэтай працы рэчы і суп. Дзмітры ж Данілюк — чалавек вельмі працавіты і ў рабоце не адстае ад іншых, а выглядае так, што не заслужыў ён нават на талерку супу. Хацеў ужо нават чалавек звольніцца з працы. Бо крыўдна.

Ці ж не сорамна адказным кіраўнікам за такое выкарыстоўванне добрага, працавітага і дысцыплінаванага дарожніка Дзмітра Данілюка з Чыжоў?

Я. М.

Вучоба

Як ведаем, многа ёсць такіх людзей, якія па розных прычынах у свой час не закончылі пачатковай школы. Цяпер масава ў многіх вёсках праводзяцца курсы па поўнай праграме пачатковай школы.

Такі курс ідзе і ў вёсцы Сакі Кляшчэлеўскай гміны. Заняткі адбываюцца вечарамі. Дарослыя з вёсак Сакі, Тапаркі і іншых вучацца. Усе задаволены, што хоць і пазнавата, ды будуць мець адукацыю поўнай пачатковай школы, што для кожнага ў наш час з'яўляецца абсалютна неабходным.

М. Панфілюк

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі „ДЗЕ ТУТ ТОЛК?, „Ніва" № 8/1095 ад 20 лютага 1977 года.

Адказвае: СПУЛДЗЕЛЬНЯ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫХ ГУРТКОЎ У ЧЫЖАХ.

W związku z notatką zamieszczoną w 8/1095 numerze tygodnika białoruskiego „Niwa" oraz w odpowiedzi na pismo z dnia 21.II.1977 roku Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Czyżach uprzejmie informuje, że sprawą rozliczenia delegacji służbowej dla Ob. Stefana Bielkiewicza interesował się Wojewódzki Związek Kółek Rolniczych w Białymstoku. Ustalono, że Ob. Stefanowi Bielkiewiczowi przysługuje jedynie zwrot kosztów jednorazowego przejazdu do Ośrodka Rolniczego Szkolenia Kursowego w Bielsku Podlaskim i z powrotem. W tej sytuacji Spółdzielnia zamierzała wypłacić Ob. Bielkiewiczowi kwotę 20 złotych, lecz zainteresowany dotychczas nie przedłożył do rozliczenia swej delegacji służbowej.

Dyrektor
Aleksander Sawicki

Да заметкі: „НЯМА ДЗЕ ВУЧЫЦЦА", „Ніва" № 11 (1098) ад 13 сакавіка 1977 г.

Адказвае GMINNY DYREKTOR SZKÓŁ SZKOŁA PODSTAWOWA W DUBICZACH CERKIEWNYCH

W numerze 11 „Niwy" z dnia 13 marca 1977 roku ukazał się na stronie 7 artykuł pt. „Niama dzie wuczycca". Informacja podana w tym artykule jest niezgodna z prawdą, a krytyczne uwagi skierowane pod adresem szkoły w Dubiczach Cerkiewnych nie znajdują uzasadnienia.

Nie było przypadku, by dyrekcja szkoły odmówiła korzystania z pomieszczeń organizatorom jakiejkolwiek formy oświaty dorosłych. Aktualnie w szkołach na terenie gminy pracują trzy podstawowe studia zawodowe, w których dokształca się 50 słuchaczy. W szkole odbywają się także zajęcia kursu kwalifikowanego rolnika. Pomimo, że mamy bardzo trudne warunki lokalowe, ciasne izby lekcyjne często w budynkach wynajętych, to zawsze jesteśmy radzi, jeśli możemy gościć w tych warunkach młodych rolników, rodziców naszych wychowanków i mieszkańców okolicznych wsi, wszystkich, którzy chcą podnosić swoje kwalifikacje ogólne i zawodowe.

Gminny Dyrektor Szkół
inż. Jan Kopczuk

* * *

Часам што і прыдзе мне да галавы,
Але не бяруся я пісаць тады.
І ўсё я збіраю, каб больш назбіраць,
Каб было што ў „Ніве" людзям пачытаць.
Вы, людцы, чытайце, хто ахвоту мае,
І так разбірайце, як хто паніямае.
Я так разабраўся й гэты верш пішу,
Ну й паверце людзі — я тут не брашу.
Не трэба нам з мовай ад людзей хавацца,
Ганарыцца трэба — беларусам звацца.
Беларуску мову трэба павышаці
І газету „Ніву" мусім мы чытаці.
Бо ў ёй ўсё пішуць, нават сны гадаюць
І маладым людзям у смутках памагаюць.

Сталы чытач „Нівы"
Уладзімір Лаўрэшук
Рыбакі

АДНОЙ МАТКІ НЯРОЎНЫЯ ДЗЕТКІ

ГС у Крынках мае 20 крамаў па вёсках і філіял у Шудзялаве. У Крынках куды багацейшы выбар розных тавараў, асабліва ў крамах з харчамі. Горш у Шудзялаве. Нават у манапольцы ў Крынках ёсць выбар гарэлак і він. Можа таму, што ў Крынках ёсць многа рабочых — 1000 чалавек працуе ў гарбарні і 100 у ПГР-ы.

Але і ў Шудзялаве цяпер, калі гміна Бабікі перайшла сюды, пабольшала працаўнікоў. У шудзялаўскіх установах працуе 50 асоб. Ходзяць сюды таксама купляць людзі з навакольных вёсак, напрыклад, з Сукавіч, Слоі, Навінкі, Паўночнага Вострава і іншых. Таму варта крынкаўскаму ГС-у больш дбаць пра свой філіял у Шудзялаве.

Віт

„Niwa" — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch". Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

© PDF: Kamunikat.org 2020
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

Імпартгумар

ТАРЗАН

Аднойчы ў час прагулкі па лесе Йенс раптам спытаў мяне:

— Тата, а ту дужэйшы за Тарзана?

— Аб чым ты гаворыш, вядома дужэйшы, — сказаў я.

Зразумела, я крыху перабольшыў, ды так хочацца, каб сын паважаў цябе. Тым больш, ён адзіны, ад каго я яшчэ магу гэтага чакаць.

— А ты можаш паваліць дрэва рукамі, як Тарзан?

— Проста, — сказаў я. І зразумеў, што канчатkова ўліп.

— Вялікае дрэва?

— Ды якое хочаш.

— А ты паспрабуй павалі, ну зрабі, тата, прашу цябе...

— Не, — цвёрда сказаў я. — Гэта забаронена, і мяне аштрафуюць. А то б я ахвотна...

Гэты аргумент, відаць, падзейнічаў, таму што на некалькі мінут Йенс змоўк. Я ўжо пачаў было ў думках віншаваць сябе з тым, што ўдачна выкруціўся, як раптам насустрач нам трапіўся ляснік у форменнай шапцы. Перш чым я паспеў адцягнуць сына ўбок, ён ужо выпаліў:

— Вы дазволіце майму тату паваліць дрэва? Рукамі?

— Рукамі? — здзівіўся ляснік. — Здаецца мне, што твой тата гэтага зрабіць не зможа.

— Зможа, зможа, — нецярпліва заявіў Йенс. — Ён сам сказаў. Ён куды дужэйшы за Тарзана.

Ляснік змерыў мяне дапытлівым позіркам, яўна сумняваючыся ў праўдзівасці падобнага перакананя. Нарэшце ён усміхнуўся дзіўнай усмешкай, ад якой усё ува мнё пахаладзела ўнутры.

— Ну, калі вы сапраўды гэта можаце, — звярнуўся ён да мяне, — дык парачку паваліць я вам дазваляю.

— Ой, татка, давай, пакуль дзядзька не раздумаў! — з захапленнем закрычаў Йенс.

— Але на мне ж новае паліто, — сказаў я і паваlок сына прэч.

— Ды ну цябе, нічога такога ты не можаш, — сказаў Йенс па дарозе дамоў.

Я нічога не адказаў. А ў думках фармуляраваў скаргу галоўнаму ляснічаму. Таму, што я цвёрда перакананы: ляснік не мае права даваць падобны дазвол.

Фін Себерг,
Данія

— Зрабі ж што-небудзь, а не пайтарай: „Такі закон джунгляў!"

„Дзякуй богу, і на тыгра знайшлі управу. Вунь як яго спаласавалі!

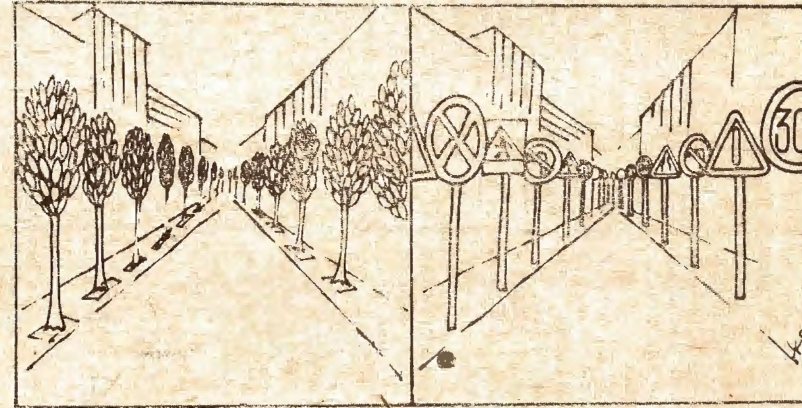

Часы мяняюцца, і даволі хутка.

ПАСЛЯ ПАЛЯВАННЯ

— ...і з першага ж выстралу я пацэліў зайцу проста ў лапу!

— У галаву трэба было паляць!

— Твая праўда. Але, на жаль, галавы ў яго ўжо не было.

НАДЗІМАЮЦЬ

Элачка, якая ўпершыню трапіла ў вёску, убегла ў хату з крыкам:

— Мама, хадзі хутчэй, што я табе пакажу! Там у хляве пяць маленькіх парасят надзімаюць адну свінню! Яна ўжо стала вялікая-вялікая!

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ірэны Макаль, Анны Налівайка, Мар'і Кундзіч, Мар'ёлі Чарнамыса і Крысі Шымановіч з Крынак змяшчаем песню

TY i JA

słowa: Marek Dutkiewicz
muzyka: Morgana

Tamten marsz, sukni biel
po dziś dzień powracają we śnie
„Piękni jak letni dzień"
— tak mówili o tobie i mnie
Najpiękniejsza z par,
najpiękniejsza z par!

Ty i ja
dziś rozbiliśmy bank
a cały świat
niech żyje nam
dziś zapraszamy pod nasz dach!
Ty i ja
— co za przedziwny traf
że właśnie ty
że właśnie ja
że właśnie tak!

Dzisiaj patrz — ogień zgasł
drzwi otwarte szeroko na mróz
Idzie mgła, wielka mgła
w naszym domu aż gęsto od chmur
Dlaczego to tak?
Dlaczego to tak?

Ty i ja
mieliśmy słońce rwać
osiodłać czas
dogonić wiatr
otworzyć bramy w światło dnia
Ty i ja
— jakoś nie wyszło nam
poszarzał świat
przybyło lat
lat długich tak.
Ty i ja.
mieliśmy słońce rwać
osiodłać czas
dogonić wiatr
odmienić świat!

Noc się wlecze bez dna...

Старасць і юнасць.

УПАРТАЯ

— Не магу больш глядзець на сваю жонку! — скардзіцца Кастусь. — Проста вушы мне пратурбіла — увесь час паўтарае адно і тое ж цэлыя тры месяцы запар.

— А што яна ад цябе хоча?

— Каб я вынес з кватэры каляндную ёлку.

ПАКАШТАВАЎ

Селянін прыехаў з горада і кажа свайму суседу:

— От жа ў горадзе смачныя булкі!

— А ты каштаваў?

— Ды не, я якраз бачыў, як адзін паніч еў.

Слова старога дуба

Я — цар лясоў... За шмат вякоў
О, колькі ворагаў я зведаў:
Жукоў-пражораў, чарвякоў —
Тачыльшчыкаў і караедаў.
Але скажу па праўдзе вам:
Цярпець даводзіцца дубам
Больш ад двуногіх дрэваедаў.
Ды і ўсёй лясной пародзе
Яны надзвычай многа шкодзяць.
Вунь з боку сонечнай паляны
У гушчар газуе госць нязваны
З сякераю, з бензапілою,
Сячэ сасну ён за сасною,
І патаемны пуцявінай
Вязе на продаж ён драўніну.
Вось на узлеску стаў „Масквіч",
І два клянкі ляглі пад колы:
Надзьмуўся ўласнік, нібы сыч,
І не „заўважыў" дрэўцаў кволых.
А грушку-дзічку дык прыкмеціў —
І ўсе плады ён спляжыў з веццем...
А гэты не ў ладах з канём
(Кудысь спазняецца з падвозкай),
Зламаў на гнедым пугаўё
І ссек на новае бярозку...
Той узначальвае завод
І думае: „Мой лес тут, нетры!.."
Забрудзіў шлакам люстра вод
І дымам атруціў паветра:
Гаі засохлі навакол,
І клён з рабінай горка плачуць,
А ён надпіша пратакол
І кажа: „Не магу іначай... —
І лінію старую гне:
Не прывыкаць да штрафаў мне!.."
А то турысцкі звон гітар
Абудзіць ціш дубровы летам,
Так і чакай — шугне пажар...
Ёсць між турыстаў „дрэваеды":
„Нам сёння толькі б тут прайсці,
А там — хоць лес і не расці..."
Шмат розных бачыў дрэваедаў
За свой вялікі век я зведаў:
Нашкодзіць от жа мастакі!
Хоць і з людскога яны роду,
Ды нішчаць нашую пароду
Больш як жукі ці чарвякі...
Патрэбны тут крутыя меры
Для ўтаймавання браканьераў!

Слова Старога Дуба
запісаў Базыль Хізавец.

Пасля палявання.

— Цяпер гэты надпіс будзе відаць усім.

ПАКУЛЬ НЕ ЗЛОВЯЦЬ

— Ты ведаеш, колькі жывуць рыбы? — спытаў пяцікласнік Вова ў свайго брата-дашкольніка.

— Пакуль не зловяць! — адказаў малы.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Два чалавекі працавалі на газоне перад Белым домам у Вашынгтоне. У кожнага была маленькая скрынка для смецця на калёсах і палка з вострым наканечнікам, якой яны падбіралі паперкі. У той момант, калі адзін з іх прыкмеціў валяўшуюся паперку і збіраўся падчапіць яе, раптоўны парыў ветру падхапіў паперку і цераз адчыненае акно занёс яе ў Белы дом.

У адчаі смяцяр кінуўся ў сярэдзіну будынка. Неўзабаве ён вярнуўся і сказаў свайму таварышу: „Я спазніўся. Ён ужо падпісаў яе".

*

— Дзядзька Гастон, — сказала гаспадыня дома, — чаму вы сцвярджаеце, што я перажарыла біфштэкс? Вы проста трымаеце ў руцэ доўгатрываючую пласцінку!

*

Рэклама ў маленькай вясковай гасцініцы: „У нас цудоўнае месца, цішыня, чыстае паветра. Калі вы і тут не зможаце моцна спаць, значыць, вас мучыць сумленне".

МАЛПЫ ВАГОЙ... СТО ГРАМАЎ

Самыя маленькія ў свеце малпы, сцвярджае амерыканскі вучоны Джон Тэрбарг, жывуць у перуанскай сельве. Паводле слоў вучонага, які вывучае жывёльны свет басейна Амазонкі, яму ўдалося знайсці ў раёне пасялення Мадрэ-дэ-Дыёс, на паўднёвым усходзе ад Перу, трох малпаў. Вага кожнай не перавышала і ста грамаў.

Гэтыя жывёліны адносяцца да разнавіднасці, якая атрымала назву „кішэнная малпа". Яны значна меншыя нават за сваіх сясцёр „ціці", адна з якіх зрабіла касмічны палёт на амерыканскім спадарожніку.

ЗАКОН ЁСЦЬ... ПАПЕРКА

Гамбургскі часопіс „Шпігель" пісаў, што прыняты заходнегерманскім бундэстагам закон аб штрафах за скідванне ў рэкі і азёры неачышчаных сцёкавых вод не прынёс істотных вынікаў. Пад націскам прамыслоўцаў размер штрафу быў настолькі зменшаны, а тэрміны яго выплаты так расцягнуты, што „закон аб ахове прыроды ператварыўся ў закон аб ахове забруджвальнікаў прыроды". Тое ж самае адбываецца ў барацьбе з шумам. Хоць былі вынесены дзесяткі адпаведных пастаноў, шум зусім не змяншаецца. У выніку глухата выйшла на першае месца сярод прафесійных захворванняў. У 1975 годзе было пададзена 12 418 заяў аб прызначэнні пенсій па глухаце. 2028 з іх — на 1406 больш, чым у 1970 годзе, — былі задаволены.

Асцерагайся сяброўскіх абдымкаў мядзведзя.

© PDF: Kamunikat.org 2020
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020